Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ✦ 1 сентябрь 1973 йил, шанба ◆ № 206 (15.680). ◆ Баҳоси 2 тийин.

Муаллимдан таълим олган киши ҳаётда ишчими ёки олимми, космонавтми ёки колхоз механизаторими — ким бўлиб етишмасин, ўзининг биринчи муаллимини ва ўзининг мактабини миннатдорчилик ҳислари билан эслаб юради.

Л. И. БРЕЖНЕВ

БИЛИМ ЧЎҚҚИЛАРИ САРИ

Одатда ҳар бир тонг киши қалбига ўзининг нур-ёғдуси билан яқин, азиз ва қадрдон. Шу билан биргаликда БИРИНЧИ СЕНТЯБРЬ тонгги ҳаётбахш нурга маърифат ва илм ёғдусини қўшиб, ўзгача фусункорлик билан отади. Бу нурафшон тонг ўқув даргоҳларига илк қадам қўйган бахтиёр ўғил-қизларга, аудитория эшикларини зўр ҳаяжон билан очаётган илм толибларига катта қувонч ҳадя этиши, шубҳасиз. Сўлим диёримизда бирор хонадон йўқки, бугунги айём нашидасини тотмаётган бўлсин.

Жонажон республикамизда янги ўқув йилининг биринчи сабоғини энг севимли, энг азиз инсон, навқирон ёш авлод тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилган улуғ сиймо — Владимир Ильич Ленинга бағишлаб ўтказиш эзгу анъанага айланиб қолди. Барча мактаблар ва ўқув даргоҳларида биринчи дарс доҳий ҳаёти ва фаолияти ҳақида ҳикоя қилувчи суҳбат ва сермазмун лекциялардан бошланади. Доҳийнинг энг яқин сафдоши, совет педагогларининг фахри Н. К. Крупская шундай деб ёзган эди: «Ленинни мактабда ўрганиш керакми? Ҳа, керак. Ленин бизнинг «кечаги», «бугунги» ва «эртанги» кунимиз билан чамбарчас, шундай узилмас боғлиқки, порлоқ келажак учун олиб бораётган курашимиз билан, омманинг кураши билан шундай чамбарчас чирмашиб кетганки, уни бизнинг ҳаётимиздан ҳеч ажратиб бўлмайди».

Бугунги кунда мактаб иши партия, умумхалқ иши бўлиб қолган. КПСС XXIV съезди олға сурган коммунистик қурилиш программаси ҳозирги босқичда маориф системасини янада ривожлантириш ва такомиллаштириш вазифасини ҳам ўз ичига олади. Тўққизинчи беш йилликда ёшларни умумий ўрта таълимга ўтишини тугаллаш, мактаблар, ҳунар-техника билим юртлари, техникумлар ва олий ўқув юртлари ишларини янада яхшилаш, малакали ишчилар ва етук мутахассис кадрлар тайёрлаш сифатини ошириш кўзда тутилмоқда.

Чиндан ҳам мамлакатимизнинг ижтимоий ва маданий тараққиёти шу даражага етдики, умумий ўрта таълимга ўтишни ҳаётнинг ўзи тақозо этмоқда. «Умумий ўрта таълимга ўтиш, — деган эди, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев, — анча куч-ғайрат ва катта маблағлар талаб қилади. Лекин биз халқ маорифи жамият учун маблағ ва куч-ғайрат сарфлашнинг олижаноб, энг фойдали соҳаси эканлигини яхши тушуниб, бу ишни қилмоқдамиз. Ахир оқибат натижада ҳар бир ишнинг муваффақиятини одамлар — илмий билимлар ва илғор ғоялар билан қуролланган одамлар ҳал этадику».

Янги ўқув йили — партия ва ҳукуматимиз белгилаб берган катта вазифаларни амалга оширишда муҳим йил ҳисобланади. Мактаблар ва ўқув даргоҳларининг коллективлари ўз олдиларида турган муҳим ва масъулиятли вазифаларни чуқур англаган ҳолда ташаббус кўрсатиб ишлашлари, айниқса, ёшларнинг умумий ўрта таълимга ўтишини муваффақиятли тугаллашда бутун куч ва ғайратларини, барча имкониятларини сафарбар этишлари талаб этилади.

Ўқув-тарбия жараёнини такомиллаштириш, ўқувчилар билимини тинмай ошириш устида қунт билан ишлаётган республикамиз халқ маорифчилари москвалик ва тошкентлик ҳамкасбларининг «Ҳар бир ўқувчига чуқур ва пухта билим берайлик» деган чақириқларини изчиллик билан давом эттиришларини ҳаёт тақозо қилмоқда. Ҳар бир дарснинг юксак ғоявий ва илмий савияда бўлишига, уни тўғри ташкил этиш, илғор усуллардан моҳирлик билан фойдаланган ҳолда тарбиявий аҳамиятини оширишга астойдил интилиш шу куннинг муҳим вазифаларидан биридир.

Таълим-тарбия ишлари ва дарс савиясининг яхшиланиб боришида фанлараро алоқаларни мустаҳкамлаш, илғор тажрибаларни оммалаштириш, методик бирлашмалар ишини янада яхшилаш, шунингдек болаларни коммунистик руҳда тарбиялаш ва уларни фан асосларидан баҳраманд қилишда эса оила билан ҳамкорликни кучайтириш талаб этилади.

Ўқувчи-ёшларни коммунистик руҳда тарбиялаш, уларда илмий дунёқарашни шакллантиришда тарих ва жамиятшунослик фанларини ўргатиш идеология ишининг энг муҳим соҳаси саналади. Мактаблар, ҳунар-техника билим юртлари ва техникумлар коллективлари ёшларга тарих ва жамиятшунослик дарсларида ҳосил қилган билимларини пухта ўзлаштириб олишларида, ижодий қобилиятларини ривожлантиришда яқиндан ёрдам кўрсатишлари керак. Бунинг учун Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг «КПСС XXIV съезди қарорлари асосида Наманган областида тарих ва жамиятшунослик фанларидан дарс беришни яхшилаш ва ўқувчи ёшларни ғоявий-сиёсий жиҳатдан тарбиялашда уларнинг ролини ошириш тадбирлари тўғрисида»ги қарори кўрсатмаларига амал қилиш лозим.

Партия ва ҳукуматимиз маориф системасининг ҳар бир звеноси фаолиятининг асосий йўналишларини аниқ белгилаб берган. Мактабнинг биринчи галдаги вазифаси ёш авлодга чуқур ва пухта билим бериш, унда коммунистик дунёқарашни шакллантириш, ўқувчиларни касбга йўллаш, политехник ва меҳнат таълимини мустаҳкамлашдан иборат бўлса, ҳунар-техника билим юртлари ишчи-деҳқон синфининг муносиб ворисларини тайёрлаш ва тарбиялашнинг асосий формаси бўлиб қолмоқда. Бундай ўқув даргоҳлари ўринбосарларнинг маданий-техник савиясини юқори кўтаришга, уларни ғоявий чиниққан ва профессионал маҳорати ошган қилиб етиштиришга даъват этилган. Олий мактаб эса тайёрлаб чиқараётган мутахассисларнинг марксча-ленинча фан асосларини пухта эгаллаган, умумий-назарий ва махсус тайёргарлиги юқори бўлган, одамлар билан ишлай оладиган бўлишларига жавоб беради.

Бу улкан вазифаларни ҳал этишда мактаб муаллимлари, ҳунар-техника билим юртларининг инженер-педагог ходимлари, олий ўқув даргоҳларининг профессор ва ўқитувчилари муҳим роль ўйнайди. Шунинг учун ҳам ўқув юртлари партия ташкилотлари ва маъмуриятларининг ўқитувчилар коллективларида ижодий активлик, бир-бирига талабчанлик, ёш авлодни ўқитиш ва коммунистик руҳда тарбиялаш ишининг аҳамиятини чуқур тушуниш вазиятини яратиш борасидаги масъулияти янада ортади.

Янги ўқув йилида партия ташкилотлари ва халқ маорифи органларининг муҳим вазифаларидан яна бири КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг халқ маорифини янада ривожлантириш тўғрисидаги қарорларини, яқинда СССР Олий Совети қабул қилган шу масалага бағишланган қонун Асосларини кенг тарғиб-ташвиқ қилиш ва бу борадаги ишларнинг моҳиятини оммага изчиллик билан тушунтиришдан иборат.

Биринчи сентябрь бизнинг мамлакатда умумхалқ тантанасига айланганлиги билан ҳаққоний равишда фахрланамиз. Бугун республикамизда 3 миллион 400 мингдан зиёд ўқувчи мактаб парталарига ўтирди. Оқ йўл, янги ўқув йили!

ЯНГИ ЎҚУВ ЙИЛИ БОШЛАНДИ

Чеҳраларида севинч балқиган бу кичкинтойлар биринчи марта мактаб остонасига қадам қўймоқдалар. Суратда сиз Тошкент шаҳар Киров районидаги 415-болалар боғчаси тарбияланувчиларидан мактаб қучоғига отланаётган бир группасини кўриб турибсиз.

А. Тўраев фотоси.

МАШИНА ТЕРИМИ БОШЛАНДИ

ШЕРОБОД. [«Совет Ўзбекистони» мухбири]. Ўзбекистон ССР механик-ҳайдовчилари мамлакатдаги барча пахтакорларга қарата ёзган ва КПСС Марказий Комитети томонидан маъқулланган мактубдан руҳланган Шеробод районидаги Қосим Раҳимов номли қўриқ совхозининг донгдор механизатори, республикада хизмат кўрсатган пахтакор Жиянқул Рустамов республикада биринчи бўлиб машина терими бошлади. У ўз бригадаси далаларида тўрт қаторли «Ўзбекистон» машинаси билан биринчи куниёқ 15 тонна аъло сифатли пахтани бункердан тўкишга муваффақ бўлди. Моҳир механизатор раҳбарлик қилаётган бригада аъзолари 75 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 60 центнердан «оқ олтин» хирмони кўтаришга, ҳамма ҳосилни машинада териб олишга қатъий аҳд қилдилар.

Мард ва танти механизатор Жиянқул Рустамов пахта териш техникасидан кенг кўламда фойдаланишга, ҳар бир машинани юксак унум билан ишлатилишига эришишга, пахта теримини қисқа муддатларда ва муваффақиятли ўтказишга; давлатга пахта сотиш юзасидан зиммага олинган мажбуриятларни ошириб бажаришга даъват этиб мурожаат қилган республикамиз механик-ҳайдовчиларининг ташаббусига жавобан шу йил мавсумда ўзи бошқараётган «зангори кема» бункеридан 900 тонна пахта тўкишга сўз берди.

А. ХАЛИЛОВ.

МЕХАНИЗАТОР — ТЕРИМДА ҲАЛ ҚИЛУВЧИ КУЧ!

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

КПСС Марказий Комитети пахта териш техникасидан кенг кўламда фойдаланишга, ҳар бир машинанинг юксак унум билан ишлатилишига эришишга, пахта теримини муваффақиятли равишда ўтказишга, беш йилликнинг учинчи йилида давлатга пахта сотиш юзасидан олинган социалистик мажбуриятларни бажаришга даъват этиб мурожаат қилган Ўзбекистон ССР механизаторларининг ташаббусини маъқуллади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети шу масала юзасидан қабул қилган қарорида область, район партия комитетлари, пахтакор колхоз ва совхозларнинг партия ташкилотлари зиммасига бу йилги ҳосил теримида пахта териш техникасини кенг қўллаш; ундан юксак унум билан фойдаланиш юзасидан конкрет тадбирларни ишлаб чиқиб, амалга ошириш вазифасини юклади. Ҳосил терими намунали ўтказиш учун, ҳар бир пахта териш машинасини юксак унум билан ишлатиш учун, давлатга пахта сотиш юзасидан олинган социалистик мажбуриятларни муддатидан аввал бажариш учун терим агрегатларининг ва бригадаларнинг коллективлари, колхозлар ва совхозлар ўртасида социалистик мусобақани авж олдириш лозим.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги ва Совхозлар министрлиги, «Узсельхозтехника» бирлашмаси, республика Пахта тозалаш саноати министрлиги, «Главсредазирсовхозстрой» ва уларнинг жойлардаги органлари пахтакор хўжаликларга ҳосил теримида пахта териш техникасини юксак унум билан ишлатишни таъминлашда зарур ташкилий ва моддий-техникавий ёрдам беришлари лозим.

Республика, область ва район газеталарининг редакцияларига, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг телевидение ва радио эшиттириш давлат комитетига газеталарнинг саҳифаларида, радио эшиттиришларида ва телевидение кўрсатувларида пахтани машинада териш қандай бораётганлигини кенг ёритиб бориш топширилди.

БАРЧА ПАХТАКОРЛАРНИНГ МЕҲНАТИ БИЛАН МЎЛ ҲОСИЛ ЕТИШТИРИЛГАНЛИГИ ВА УНИ ЙИҒИБ-ТЕРИБ ОЛИШ ЗЎР КУЧ-ҒАЙРАТ ВА УЮШҚОҚЛИК ТАЛАБ ЭТИШИНИ БИЛГАН ҲОЛДА ҚУЙИДАГИ МАЖБУРИЯТЛАРНИ ЗИММАМИЗГА ОЛАМИЗ: БУТУН ТЕРИМ ТЕХНИКАСИДАН ЮКСАК УНУМ БИЛАН ФОЙДАЛАНАМИЗ, МАВСУМДА ИККИ ҚАТОРЛИ МАШИНА БИЛАН КАМИДА 100 ТОННА ВА ТЎРТ ҚАТОРЛИ МАШИНА БИЛАН КАМИДА 170-200 ТОННА ПАХТА ТЕРИБ ОЛИНИШИНИ ТАЪМИНЛАЙМИЗ.

(ЎЗБЕКИСТОН ССР МЕХАНИК-ҲАЙДОВЧИЛАРИНИНГ МАМЛАКАТ БАРЧА ПАХТАКОРЛАРИГА МАКТУБИДАН).

4.750 МИНГ ТОННА УЧУН

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида 1973 йил 31 августга бўлган МАЪЛУМОТ

Биринчи стун — областлар, иккинчи стун — мавсум бошидан бери тайёрланган пахта (тонна ҳисобида); учинчи стун — планга нисбатан процент ҳисобида.

Қашқадарё	5320	1,90
Бухоро	5573	1,24
Сурхондарё	1202	0,31
Андижон	354	0,07
Наманган	—	—
Самарқанд	—	—
Сирдарё	—	—
Тошкент	—	—
Фарғона	—	—
Хоразм	—	—
ҚҚ АССР	—	—
Республика бўйича:	12449	0,28

Республика областларида дефолиациянинг бориши тўғрисида шу йил 31 августга бўлган МАЪЛУМОТ

Биринчи стун — областлар, иккинчи стун — план (минг гектар ҳисобида); учинчи стун — бажарилиш проценти:

Бухоро	104	7,50
Сурхондарё	120	3,92
Тошкент	140	2,50
Сирдарё	218	1,89
Қашқадарё	108	1,88
Наманган	102	1,53
Андижон	124	1,04
Самарқанд	118	0,18
ҚҚ АССР	120	—
Фарғона	117	—
Хоразм	94	—
Республика бўйича:	1365	1,85

МЕХАНИЗАТОРЛАР МУСОБАҚАСИ

ҲАММА ҲОСИЛ МАШИНАДА

Пахтакор деҳқоннинг йил — ўн икки ой қилган меҳнати самарасини кўрсатадиган олтин куз келди. Совхозимиз бўйича 2.5 минг гектар майдонда мўл пахта ҳосили етиштириш учун курашмоқдамиз. Ҳозир ҳар туп ғўзада 15-16 тадан бўлиқ кўсак санаш мумкин. Демак, далаларимизда зиммага олинган мажбуриятга яраша ҳосил яратиляпти.

Ўзбекистон ССР механик-ҳайдовчиларининг мамлакатимиздаги барча пахтакорларга қарата ёзган мактубида баён этилган фикрларни чин юракдан маъқуллаймиз, ҳалол меҳнат билан механизаторлик номини оқлаш учун курашамиз.

Ғўза парваришини бўшаштирмасдан пахта йиғим-теримини уюшқоқлик билан ўтказиш тадбирлари кўрилмоқда. Мавжуд техника ва механизмлар тахт. Пахтаси қўлда териладиган уруғлиқ участкалар учун кўплаб этак келтирилди. Шунингдек, тош-тарози, хирмон жойлар тахтланяпти, йўл ва кўприклар тартибга келтириляпти.

Пахта йиғим-теримида ҳар йили ҳам машиналар ҳал қилувчи роль ўйнайди. Механизаторларимиз далаларда етиштирилган ҳосилнинг аксарият қисмини машиналар бункеридан тўкадилар. Бу йилги аҳдимиз ҳам юксак. Мавжуд 35 терим агрегатининг ҳаммаси ремонтдан чиқарилиб қўйилди. Бу йил механизаторларимиз ҳар бир терим агрегати билан 150 тоннадан пахта териб беришга аҳд қилдилар. Жаъми 5 минг 200 тонна пахта машиналар бункеридан тўкилади. Бу, йиллик пахта планимизга тенгдир. Демак, давлат планида белгиланган пахтани 100 процент машиналар билан йиғиб-териб оламиз.

Бунинг учун машина теримига ажратилган пайкалларда агрегатларнинг айланиши учун карта четлари тахтланмоқда. Ўқариқларни кўмиш, йўл ва кўприкларни созлаш қизғин давом эттириляпти. Терим агрегатлари хўжалигимизда тўрт группага бўлиниб ишлатилади. Бунинг учун ҳозирданоқ иккита кўчма устахона жиҳозлантирилди. Устахоналарга малакали механизаторлар бириктилди. Зарур эҳтиёт қисмлар билан таъминланаётир. Ҳар бир группага ёқилғи ва мойлаш материаллари элтиб берадиган биттадан махсус машина ажратилди.

Шунингдек, машиналарнинг шпинделларини ювиш, машиналар ишлатилаётган майдонларда ариқлардан сув оқизиб қўйиш тадбирлари кўриляпти. Совхозимиз директори, тажрибали деҳқон Ҳайитмурод Фармоновнинг айтишича, бу йил машина теримидан жуда катта маблағни тежаб қоламиз. 5 минг 200 тонна пахта қўлда терилса, [illegible] минг сўмдан ортиқ маблағ харажат бўлар экан. Машинада шунча миқдордаги пахта терилганида эса механизаторлар учун иш ҳақи ва амортизация харажатларига 26 минг сўм пул тўланар экан. Демак, машина теримининг ўзидан 176 минг сўм тежаб қоламиз. Бу йил бошқа жойлардан ёрдамчиларни, совхозимиз территориясидаги мактабларнинг ўқувчиларини пахта теримига жалб этмаймиз. Терим машиналари, кўсак терадиган, чувийдиган машиналар, подборщикларни тўла қувват билан ишлатсак, механизаторларга яхши иш шароитлари яратиб берилса, ёрдамчиларга эҳтиёж ҳам қолмайди.

Сирдарёлик машҳур механизатор Аҳмаджон Валиевнинг «Совет Ўзбекистони» газетасида босилиб чиққан «Ҳамманинг ўрни — пахтазорда» сарлавҳали мақоласини ўқидик, механизаторлар ўртасида муҳокамадан ўтказдик. Ҳақиқатан ҳам таниқли механизатор айтганидек, «ҳозир икки-уч кунлик ишни бир кунда бажарсак, хирмонимизга барака киради, терим тезлашади». Демак, теримга пухта тайёргарлик кўрган ҳолда киришиш лозим. Чунки, тайёргарликсиз киришилса, суръат ошмайди, ҳосил ёғинсочинли кунларга қолиб кетиб, пахтанинг сифати бузилиши мумкин. Бундан пахтакорлар ҳам, хўжалик ҳам зарар кўради.

Яна икки-уч кундан сўнг ғўза баргини сунъий тўктиришни бошлаб юборамиз. Бунинг учун зарур дефолиантлар тайёрланди ва самолётлар қўниб-учиши учун майдончалар тахтлаб қўйилди. Демак, 10 сентябрдан машина терими бошлаб юбориш учун тўла имкониятлар бор. Мўлжалимиз ҳам шундай. Сентябрь ойининг биринчи ўн кунлигида 40 процент миқдорда, машиналар ишга туширилгандан сўнг, сентябрнинг иккинчи ўн кунлигида ҳар куни 6 процентдан — йиллик планнинг 60 проценти миқдорида пахта тайёрлаб, йиллик планни 20 сентябрь куни бажаришни мўлжаллаб турибмиз. Мажбуриятни эса 10 октябргача бажарамиз.

Мен бу йилги мавсумда машинам билан 700 тоннадан ошириб пахта териб, совхозимиз, районимиз хирмонига ўзимнинг муносиб ҳиссамни қўшаман. Амиртош Баротов, Исмоил Қурбонов, Санъат Элбоев, Бобомурод Йўлдошев, Салима Набиева, Назар Самадов, Авазберди Неккиев каби моҳир механизаторларнинг ҳар бири мавсумда 350—500 тоннадан пахта териш мажбуриятини олди.

Совхозда саноқли кунлардан кейин пахта терими бошлаб юборилади. Пахтакорларимиз ҳар гектар ердан 40 центнердан, жаъми 10 минг тонна чўл дурдонаси етиштириш аҳди билан меҳнат қиляптилар.

Али НАВВОТОВ,
Ульянов районидаги «Қашқадарё» совхозининг механик-ҳайдовчиси.

РАСМИЙ АХБОРОТ

А. Н. КОСИГИН МАВРИКИЙ ДАВЛАТИНИНГ БОШ МИНИСТРИ С. РАМГУЛАМ БИЛАН СУҲБАТЛАШДИ

СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин расмий визит билан Совет Иттифоқига келган Маврикий давлатининг Бош министри Сивусагур Рамгуламни 30 августда Кремлда қабул қилди.

Дўстона вазиятда ўтган суҳбат давомида Совет — Маврикий муносабатлари масалалари муҳокама қилинди, шунингдек актуал халқаро проблемалар юзасидан фикрлашиб олинди.

Тинчликни мустаҳкамлаш, турли социал тузумдаги давлатлар ўртасидаги муносабатларда тинч-тотув яшаш принципларини қарор топтириш ишида барча тинчликсевар давлатларнинг ҳамкорлиги катта аҳамиятга эга эканлигини иккала томон қайд қилиб ўтди. Ҳукуматларнинг бошлиқлари халқаро муносабатларда ана шу принципларга риоя қилишга асосланган ижобий ўзгаришлар ҳамма халқларнинг манфаатларига мос бўлиб тушади, деган фикрни изҳор этдилар. Барча давлатларнинг куч ишлатишдан воз кечиш ва ядро қуролини қўллашни тақиқлаш принципига қўшилиши муҳим эканлиги таъкидланди.

Блокларга қўшилмаган мамлакатлар давлат ва ҳукуматлари бошлиқларининг Жазоирда ўтказиладиган конференцияси империализмга, мустамлакачиликка ва ирқчиликка қарши кураш ишига, тинчлик ва халқаро хавфсизликни мустаҳкамлаш ишига ўз ҳиссасини қўшади, деб ишонч билдирилди.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежневга Халқлар ўртасида тинчликни мустаҳкамлаш учун халқаро Ленин мукофоти берилганлиги муносабати билан С. Рамгулам унга ўзининг самимий қутловларини етказишни илтимос қилди. (ТАСС).

МАВРИКИЙ ДАВЛАТИ БОШ МИНИСТРИ ШАРАФИГА

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ҳукумати 30 августда Кремлда Маврикий давлати Бош министри Сивусагур Рамгулам шарафига нонушта зиёфат берди.

Зиёфатда олий меҳмон билан бирга унга ҳамроҳ бўлиб келган кишилар ҳам ҳозир бўлдилар.

Совет томонидан зиёфатда А. Н. Косигин, К. Т. Мазуров ўртоқлар ва бошқа расмий кишилар бор эдилар.

Зиёфатда СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин ва Бош министр Сивусагур Рамгулам нутқ сўзладилар.

«МОЛНИЯ-1» ПАРВОЗДА

1973 йил 30 августда Совет Иттифоқида навбатдаги алоқа йўлдоши — «Молния-1» учирилди. «Молния-1» алоқа йўлдоши олис телефон-телеграф радион алоқаси системасини ишлатишни таъминлаш, шунингдек СССР Марказий телевидениеси программаларини «Орбита» тармоғининг Узоқ Шимол, Сибирь, Узоқ Шарқ ва Ўрта Осиё районларида жойлашган пунктларига юбориш учун мўлжалланган.

(ТАСС).

БИЛИМЛАР БАЙРАМИ

Олий мактабларда ҳам сентябрь кўнғироғи чалинди. Суратда: Тошкент Давлат педагогика институти 1-курс студентларидан (чапдан ўнгга) С. Эргашев, С. Турсунова, М. Азлархўжаева, М. Нўъмонова ва Р. Шамсиевалар.

А. Тўраев фотоси.

ТАБРИК ВА ИСТАКЛАР

САДОҚАТ

Бухоро области мактабларида янги ўқув йилида 278 минг 885 ўқувчи шинам ва ёруғ мактабларда таълим олади.

Ёш авлодни ғоявий чиниқтириш, уларга меҳнатнинг ва меҳнат кишиларининг ролини тушунтириш давлат аҳамиятга эга бўлган муҳим масалаларнинг биридир. Чунки йилдан-йилга ўрта мактабни битирувчилар сони ортиб боряпти. Уларнинг кўпчилиги қалб амри, виждон даъвати билан ўз қишлоғида, шаҳар саноати корхоналарида қолиб ишламоқдалар. Масалан, бу йил Бухоро областидаги ўрта мактабларни битирган 15 мингдан ортиқ йигит-қизнинг 12 мингга яқини ишлаб чиқаришда қолди. Ишончимиз комилки, улар орасидан Аму-Бухоро машина каналининг машҳур экскаваторчиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони В. Журавлев, Когон нефть конлари бошқармасининг оператори, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати Ж. Қурбонов, Ромитан районидаги «Ўзбекистон» колхозининг бригадири, СССР Олий Совети депутати Н. Пўлатов, Томди районидаги «Томди» совхозининг бош чўпони, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Қ. Абдураҳмонов сингари эл-юрт ҳурматини қозонган машҳур кишилар етишиб чиқади.

Биз ҳам ўрта мактабни битирганмиз. Биримиз пахтачиликда, иккинчимиз чорвачиликда ҳалол меҳнат қилмоқдамиз.

Янги ўқув йили бошланиши муносабати билан ўқитувчиларимизга баъзи истакларимизни айтиб ўтишни лозим топдик. Мактабни битириб, етуклик аттестатини олган ўғил-қизларнинг баъзилари олий ва ўрта махсус ўқув юртларига киролмай қолишса, иродасизлик қилиб ўзларини бошқа ишга яроқсиз ёки фаолиятсиз деб ҳисоблайдилар. Бундай ёшлар колхоз ва совхозларда чорвачилик фермаларида ишлашдан ўзларини олиб қочишади. Мактабларимизда бундай иродасиз, лоқайд, пассив ёшлар ҳам етишиб чиқаётганлиги ўқитувчилар, халқ маорифи органлари ходимларидан масъулият ҳиссини янада оширишни тақозо қилади.

Э. ЖУМАЕВ.

Шофиркон районидаги «Қизил Байроқ» колхозининг бригадири.

Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

М. ҒАФФОРОВА.

Ғиждувон районидаги «Коммунизм» колхозининг сигир соғувчиси, СССР Олий Совети депутати.

ДАВР ТАЛАБИ

Олий ва ўрта махсус ўқув юртларига қабул имтиҳонлари муваффақиятли тугаб, янги ўқув йилининг биринчи қўнғироғи ҳам чалинди. Бу йил республика олий ўқув юртларига 25000 дан ортиқ студент, ўрта махсус ўқув юртларига 42000 га яқин студент қабул қилинди. Ҳозирги кунда ўқув юртларининг сиртқи ва кечки бўлимларига қабул имтиҳонлари қизғин давом этяпти. 10 сентябрга қадар кундузги ва кечки бўлимларга қабул тугалланиб, институтларга 20000 га яқин студент, техникумларга 17000 га яқин йигит-қиз қабул қилинади.

Қардош республикалар Ўзбекистон учун олий ва ўрта малакали мутахассислар тайёрлаб беришда катта ёрдам бермоқда. Бу йил қардош республикалар олий ўқув юртларига ўтган йилга нисбатан икки баровардан ортиқроқ студент қабул қилинди.

Ёшларнинг олий маълумот олишга иштиёқи йилдан-йилга ортиб бормоқда. Бу йил бир ўринга учтага яқин ариза тушди. Айниқса, баъзи бир инженерлик, ижтимоий касбларга қизиқиш катта бўлди.

Олий ўқув юртларида таълим бериш усули ўзига хос хусусиятларга эга. Шунинг учун бўлса керак, биринчи курсга қабул қилинган талабалар, кўпинча ўқиш ва ўрганишда, фанларни ўзлаштиришда қийналадилар. Бу камчиликни бартараф қилиш учун биринчи курс студентлари билан ишлашга бағишланган тадбирий чоралар ишлаб чиқилди.

Олий ўқув юртларида айрим мактаб курсларини такрорлаб чиқишга, биринчи курс студентларига мустақил ишлаш методларини ўргатишга алоҳида аҳамият берилади. Биринчи курслар билан ишлаш учун тажрибали ўқитувчилар жалб қилинади.

1973-1974 ўқув йилида олий ва ўрта махсус ўқув юртларида янги мутахассисликлар бўйича кадрлар тайёрлаш учун студентлар қабул қилинди. Бундай янги мутахассисликлардан статистика, китоб ва журналларни таҳрир қилиш технологияси, тўқимачилик ва полиграфия саноати корхоналарида планлаштириш, электр тармоқлари линияларини қуриш ва монтаж қилиш, кўприк ва тоннеллар қуриш, психология каби мутахассисликларни кўрсатиш мумкин.

Ўзбекистон йил сайин саноатлашган республикага айланиб бормоқда. Бу ҳол янгидан-янги мутахассисликларни ташкил қилиш, баъзи бирларини кенгайтириш, янги техника олий ўқув юртларини, шунингдек, ўқув консультация пунктлари ва филиалларини очишни талаб қиларди. Шу ўқув йилида ана шундай ўқув консультация пункти ва филиаллари очилди.

Ҳозирги замон экономикаси, фан ва маданиятнинг кескин тараққиёти ўқув юртларидаги ўқув планлари ва программаларини қайта кўриб чиқишни, уларни мукаммаллаштиришни талаб қилади. Шу ўқув йилининг ўзида айрим техникум ва институтлар янги программа ва ўқув планлари асосида иш бошлайдилар. 1973-1974 йиллар мобайнида бутун ўқув планлари ва программаларини қайта кўриб чиқиш ва мукаммаллаштириш мўлжалланган. Яъни уларда программаларга бўлган талаб шундан иборатки, ҳозирги кун тараққиёти ҳисобга олиниши, фаннинг фундаментал асосларини ўзлаштиришга аҳамият берилиши керак.

Республика ўқув юртлари ўз ишларини ягона перспектив план асосида олиб борадилар. Бу перспектив ўқув-тарбия планлари беш йилга мўлжалланган бўлиб, студентнинг ўқув юртидаги бутун даврини ўз ичига олади.

Перспектив планда студентнинг тарбияси масаласи, унинг ижтимоий фаолияти алоҳида ўрин эгаллайди. Бу борада айниқса аксарият ўқув юртларида ташкил қилинган ижтимоий касблар факультети яхши натижа бермоқда. Студентларнинг тарбияси, уларнинг ижтимоий-сиёсий онгини шакллантириш масаласи билан олий ўқув юртининг бутун ўқитувчилари, раҳбарлари айниқса ижтимоий кафедралар муаллимлари алоҳида шуғулланиши керак.

Республикамизда ўқув юртларининг профессор ўқитувчилари состави йилдан-йилга мустаҳкамланиб боряпти. Ҳозир илмий даражага эга бўлган ўқитувчиларнинг сони 30 процентдан ошди. Институтларда ўқитувчиларнинг илмий ва методик квалификациясини оширишда имкониятлардан тўлиқ фойдаланилмоқда. Чунки, ўқитувчиларнинг сифати қанчалик юқори бўлса, ўқув юртларини битириб чиқаётган мутахассисларнинг сифати шунча яхшиланиши ҳаммага аён. Олий мактабларда ўқув жараёнини яхшилаш борасида Ўзбекистон ССР Фанлар академияси яқиндан ёрдам кўрсатяпти. Академиянинг етакчи олимлари олий ўқув юртларида илмий-тадқиқот ишларини олиб боришда, студентларга таълим-тарбия беришда бевосита иштирок қилмоқдалар.

Студент ва ўқувчиларни дарслик ва қўлланмалар билан таъминлаш — асосий масалалардан биридир. Албатта йилдан-йилга бу соҳадаги ишлар маълум даражада яхшиланиб боряпти. Аммо дарслик ва қўлланмаларни нашр этиш, ҳозирги кун талабларига тўла жавоб бермайди. Айниқса ўзбек тилида дарслик ва қўлланмалар етишмайди. Шунга қарамай, нашриёт дарслик ва қўлланмаларни нашр этиш планини бажармай келади. Ҳозирги кунда институтлар ва техникумлар учун планда белгиланган 36 та дарсликдан 14 таси нашр этилди, холос.

Ўқув юртларининг моддий базаси ҳам йилдан-йилга яхшиланиб боряпти. Янгидан-янги ўқув корпуслари, ётоқхоналар ва ошхоналар қурилмоқда. Шу йилнинг ўзида олий таълим министрлигига қарашли ўқув юртларида капитал қурилишга 9 миллион сўм пул ажратилган. Йил охирига бориб тўқимачилик, политехника, халқ хўжалиги институтларининг ва бир қанча техникумларнинг янги ўқув корпуслари ва ётоқхоналари ишга туширилади. Тўқимачилик институти қошида студентлар профилакторияси ўз ишини бошлайди.

Янги ўқув йилида ўқув юртлари профессор ва ўқитувчилари олдида студентларга чуқур ва мустаҳкам билим бериш, ҳозирги замон талабларига мос мутахассислар тайёрлаш, уларни коммунистик руҳда тарбиялашдек масъулиятли вазифа турибди.

Ғ. АБДУРАҲМОНОВ,
Ўзбекистон ССР Олий ва ўрта махсус таълим министри.

УМУМХАЛҚ ҒАМХЎРЛИГИ

Бутун бепоён Советлар мамлакатида, шу жумладан, гуллаб-яшнаётган серқуёш Ўзбекистонда ҳам янги ўқув йилининг биринчи қўнғироғи чалиниб, мактаб синфхоналари, олий ва ўрта махсус ўқув юртлари аудиториялари хушчақчақ болаларга, студент-ёшларга тўлади.

Ҳозирги кунда халқимизнинг диққат-эътибори мактаб-маориф ишига қаратилган. Шу йил ёзда СССР Олий Совети томонидан халқ маорифи тўғрисида қонун Асосларининг тасдиқланиши ана шу умумхалқ ғамхўрлигининг ёрқин ифодасидир.

Бизнинг мамлакатда қишлоқ мактаби алоҳида ғамхўрлик ва эътибор билан қуршаб олинган. Бу бежиз эмас. Қишлоқда социал-иқтисодий ва маданий ҳаётни кўп жиҳатдан ўрта мактаб белгилайди. Республикамиздаги мактабларнинг 85 проценти қишлоқда жойлашган. Уларда жами ўқувчиларнинг 70 проценти сабоқ олаётир. Табиий, бу рақамлар қишлоқ мактабининг ҳаётимиздаги салмоғини кўрсатади. КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «Қишлоқ умумий таълим мактабининг иш шароитини янада яхшилаш тадбирлари тўғрисида»ги қарорида таъкидланганидек, қишлоқ мактаби ишини янада такомиллаштириш партия ва халқнинг ғоят муҳим вазифаси бўлиб қолмоқда.

Тўққизинчи беш йилликнинг охирига бориб, янада улуғвор вазифаларни ҳал этишга тўғри келади. Шу жумладан 796 минг ўринли мактаблар қурилади. Қурилиш ишларининг кенг ҳажмда олиб борилиши эски мактаб биноларини янгилари билан алмаштириш, умумий ўрта таълим тармоқларини анча кенгайтириш, уларнинг аскариятини бир сменали машғулотларга ўтказиш имкониятини беради.

Бутун мамлакатда бўлгани каби Ўзбекистонда ҳам мактаб шахобчалари, жумладан, ўрта мактаб тармоқлари мактабларнинг рационал ўсиши ва уларнинг жойлаштирилиши план асосида ривожланиб бормоқда. Масалан, саккизинчи беш йилликда республикадаги мактабларнинг ялпи сони 774 тага кўпайди. Айни чоқда йириклаштириш ва қайта ташкил этиш ҳисобига бошланғич мактаблар 510 тага, саккиз йиллик мактаблар 837 тага камайди. Ўрта мактаблар сони эса 1610 тага кўпайди. Шундан 1277 таси қишлоқларга жойлашган.

Якунланган ўқув йилида жами 7078 та умумий таълим мактаблари иш олиб борган бўлса, шуларнинг 3722 тасини ёки ҳамма мактабларнинг 52,5 процентини ўрта мактаблар ташкил этди.

Янги 1973-1974 ўқув йилида план бўйича мактабларнинг сони 7115 тага кўпайиши белгиланган. Шу мактабларнинг 3888 тасини ёки 54,6 процентини ўрта мактаблар ташкил этади. 1972-1973 ўқув йилига нисбатан ўрта мактаблар сони 161 тага кўпаяди, айни чоғда бошланғич мактаблар сони 827 тадан 743 тагача, саккиз йиллик мактаблар эса 2478 тадан 2430 тагача камаяди. Ўқувчиларнинг умумий контингенти 3397,4 минг нафарга етади. 8-ва 10-синфларни тамомлаб чиқувчилар анча кўпаяди.

Ёш авлодга таълим-тарбия беришни ишини янада яхшилаш учун мактабларнинг бутун иш мазмуни коммунистик қурилиш вазифаларига тўла монанд бўлмоғи, илмий-техника тараққиёти талабларига мос тушмоғи лозим.

Ёшларни касб танлашга йўналтириш масаласи республикамиз мактаблари ишидан мустаҳкам ўрин олди. Ўтган ўқув йилида 120 та мактабда автомобиль иши ўргатилди, 382 та қишлоқ мактабида механизаторлик касби эгалланди. Шу жумладан 223 та мактабда ўқувчилар тракторни, 99 та мактабда пахта териш машинаси бошқаришини ўрганиш билан шуғулланди. 60 та мактабнинг ўқувчилари маиший хизмат кўрсатиш малакасини эгалладилар. 10 та мактабда ўқувчилар машинкада ёзишга ва ҳозирги замон иш юритиш асосларига ўргатилди.

Янги 1973-1974 ўқув йилида қўшимча равишда 120 та қишлоқ ўрта мактабида трактор ва пахта териш машиналарини ўрганишни жорий этиш мўлжалланмоқда. Партия ва ҳукуматимизнинг қишлоқ умумий таълим мактаби ишини янада яхшилаш ва такомиллаштириш тўғрисидаги қарори талабларига мувофиқ яқин йилларда 300 та қишлоқ ўрта мактабида ўқувчиларга автомобиль ишини, 900 та қишлоқ ўрта мактабида трактор бошқаришини ва бошқа қишлоқ хўжалик машиналарида ишлашни ўргатиш тадбирлари белгиланмоқда.

Умумий ўрта таълимга ўтиш шароитида ҳар бир мактаб ўқувчисида меҳнатга муҳаббат ҳиссини тарбиялаш, аввало, моддий ишлаб чиқаришда ишлаш иштиёқини туғдириш биринчи даражали вазифадир. Бироқ, мактабларда яхши жиҳозланган ўқув устахоналарини ташкил этмай туриб, ўқувчиларнинг меҳнат таълимини кўнгилдагидек уюштириш мумкин эмас. Гарчанд сўнгги йилларда меҳнат таълимининг ўқув-моддий базаси бир мунча мустаҳкамланган бўлса-да, ўтган ўқув йилида 637 та саккиз йиллик ва 78 та ўрта мактабда ўқув устахоналари ишламади. Демак, янги ўқув йилида мактаб таълим устахоналарини ташкил этиш бўйича белгиланган топшириқнинг бажарилишини таъминлаш вазифаси турибди.

Ғоявий-сиёсий, ахлоқий, эстетик, жисмоний ва меҳнат тарбиясини янада яхшилаш бизнинг энг муҳим вазифамиздир. Бу вазифани оила, комсомол, ижодий союзлар ва ташкилотлар билан ҳамкорликдагина муваффақиятли ҳал қила олиш мумкин.

Мамлакатимиздаги қишлоқ мактаблари ёшларга таълим-тарбия бериш борасида катта тажриба тўплади. Лекин шу билан бирга КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «Қишлоқ умумий таълим мактабининг иш шароитини янада яхшилаш тадбирлари тўғрисида»ги қарорида кўрсатиб ўтилганидек, аксарият қишлоқ мактабларида таълим-тарбия ишининг савияси замон талабларидан орқада қолаётир. Республика Маориф министрлиги партия ва ҳукуматнинг бу қарорини муваффақиятли бажариш мақсадида аниқ тадбирлар белгилади. Бунинг учун аввало мактаблар капитал қурилиши, уларга қўшимча синфхоналар, интернатлар, ўқувчилар учун уй-жойлар қурилиши плани ишлаб чиқилди.

Асосий вазифалардан бири қишлоқ мактабларини малакали педагоглар билан таъминлаш ва кадрларнинг қўнимсизлигига барҳам беришдан иборат. Қишлоқ мактаблари ўқитувчилари учун уй-жойлар қуриш, уларга қўшимча имтиёзлар бериш, педагогларнинг қишлоқда муқим бўлиб қолишини, бинобарин таълим-тарбия ишлари савияси юқори кўтарилишини таъминлайди.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев бундай деган эди: «Энди мамлакатимиздаги ишчиларнинг 66 проценти ўрта (тўлиқ ёки тўлиқсиз) ёки ҳатто олий маълумотли кишилар эканлигини фахрланиб таъкидлаймиз. Урушдан аввал бундай ишчилар атиги 8 процент бўлганлигини эслайдиган бўлсак, бу рақам билан ҳақиқатдан ҳам фахрланса арзийди.

Лекин бу соҳанинг бош қотирадиган томони ҳам бор. Ўша статистика маълумотларининг ўзи ишчиларнинг 34 проценти фақат бошланғич маълумотли ёки маълумоти бундан ҳам паст кишилар эканлигини кўрсатиб турибди. Бу нарса бизнинг олдимизда муайян проблемаларни келтириб чиқармоқда. Ҳозир биз бу проблемаларни ҳал этишимиз лозим ва ҳозир ҳал этмоқдамиз».

Республикамизнинг халқ хўжалигида ишлаётган лекин тўлиқ ўрта маълумоти бўлмаган ёшларнинг анча қисми ҳали ҳам кечки мактабларга қамраб олинмаётир. Ҳар йили ўрта ҳисобда кечки (сменали) мактаблардан 18-19 процент ўқувчи кетиб қолаётир. Бир қатор кечки мактаблардаги таълим-тарбия жараёни замон талабларидан орқада қолмоқда, дарслар ўқитувчиларнинг етарли тайёргарлигисиз, расмият учунгина ўтилади. Аксарият мактабларда ички назорат суст йўлга қўйилган. Шунинг учун ҳам программа материалини ўзлаштиришнинг асосий оғирлиги кечки мактабларда шуғулланувчи ёшлар зиммасига тушмоқда. Бевосита корхоналарнинг ўзида кечки мактаблар ва уларнинг филиалларини ташкил этиш борасида ҳам қатъиятлик кўрсатилмаяпти. Ҳолбуки бундай мактаб ва филиаллар ишда банд бўлган хотин-қизларни, хусусан, кўп болалик оналарни ўқишга тортиш учун энг қулай шароитлар яратган бўлар эди.

Мактабда таълим-тарбия жараёнини янада такомиллаштириш, ёшларни ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда билим олишга кенг жалб этиш, ҳунар-техника мактабларида таълимни умумий таълим билан бирга қўшиб олиб бориш — буларнинг ҳаммаси ёшларнинг умумий ўрта таълим олиши вазифаларини тўла-тўкис ҳал этишга олиб борадиган энг аниқ йўлдир.

Мактабларнинг янги ўқув программалари ва планларига ташкилий равишда тўғри ўтишлари жуда муҳим аҳамиятга эгадир. Бу масалада бизда катта ишлар қилинмоқда. Янги ўқув программалари, дарсликлар ва методик қўлланмаларнинг ўз вақтида ишлаб чиқилиши ва нашр этилиши, янги дарсликларни кенг миқёсда синаб кўрилиши, ўқитувчиларнинг тегишли тайёргарликдан ўтказилиши ва бошқа ташкилий-методик тадбирларнинг амалга оширилиши таълимнинг янги мазмунига муваффақиятли ўтишда бизга жуда қўл келди.

Партия ва ҳукуматимиз маориф системасидаги ҳар бир звено фаолиятининг асосий йўналишларини белгилаб бердилар. Ўсиб келаётган ёш авлодга мустаҳкам ва чуқур билим бериш, уларда коммунистик дунёқарашни шакллантириш, меҳнатга муҳаббат руҳида тарбиялаш мактабнинг биринчи даражали вазифасидир.

Олий педагогик мактаб (республикада 13 та олий, 31 та ўрта махсус педагогика ўқув юртлари бор) ўз бағридан етишиб чиқаётган мутахассисларнинг марксча-ленинча фан асосларини эгаллаган, умумназарий ва махсус педагогик тайёргарликдан ўтган, юксак ахлоқий сифатларни касб этган ва кишилар билан ишлаш малакасини ҳосил қилган, Коммунистик партия сиёсатини актив равишда ўтказа оладиган бўлишига жавобгардир. Бу вазифаларни ҳал этишда мактаб ўқитувчилари, олий ўқув юртлари профессор ўқитувчилари катта роль ўйнайдилар.

Бугунги кунда ўқитувчиларнинг топширилган иш учун жавобгарлиги янада ортади. Ҳар бир педагог методика билан яхши қуролланган, ўз билимларини мунтазам равишда бойитадиган, илмий-методик, педагогик адабиётлардан доим хабардор бўлган, ўқувчилар ва студентларнинг ҳар бир саволига малакали жавоб бера оладиган бўлиши лозим.

Ўтган йиллардаги каби бу йил ҳам барча мактабларда педагогика ўқув юртлари ва олий ўқув юртларида биринчи дарс Владимир Ильич Ленинга бағишланади. Бу республикамизда кўп йиллардан бери давом этиб келаётган яхши анъанадир.

Бугун катта умумхалқ байрами. Болалар, ўсмирлар ва ёшлар билим сари катта юришга дадил отланмоқдалар. Бизнинг мамлакатимизда ёшларнинг билим чўққиларини томон интилишлари учун барча имкониятлар яратиб берилган. Тинмай ўқиб, ўрганиш, уларни янгиликлардан баҳраманд қилиб бораверади. Дунёда бундан ҳам ҳаётбахшроқ интилиш бормикин.

С. ШЕРМУҲАМЕДОВ,
Ўзбекистон ССР маориф министри.

КУН ТАРТИБИДА: ҲУНАР-ТЕХНИКА ТАЪЛИМИ

БУХОРО («Совет Ўзбекистони» мухбири). Тўққизинчи беш йилликнинг ўтган икки йилида Бухоро области ҳунар-техника билим юртларини 7 минг 900 дан ортиқ йигит-қиз битирди.

Ҳунар-техника таълими ходимларининг навбатдаги область конференциясида КПСС XXIV съезди қарорлари асосида халқ хўжалиги учун малакали механизаторлар, слесарлар, токарлар, газ, нефть қудуқларини пармаловчилар, операторлар, тайёрлашни янада яхшилаш масаласи муҳокама қилинди. Бу ҳақда Бухоро область партия комитетининг секретари Ҳ. Мўминов доклад қилди.

Конференция ишида республика ҳунар-техника таълими Давлат комитетининг раиси Ҳ. З. Калонов қатнашди.

ЯНГИЛИКНИ ШАРҲЛАЙМИЗ

РЕСПУБЛИКАДА БИРИНЧИ

Янги ўқув йилидан бошлаб республика медицина тарихида биринчи марта умуртқа поғонаси қийшайган ва букрилик касаллигига чалинган болаларни даволаш учун махсус мактаб-интернатлар ташкил қилинади. Мактаб болалари махсус врач назорати остида даволанадилар ва ўрта мактаб программаси асосида таълим оладилар.

Бундай интернатлар республикамизнинг барча областларида, шунингдек, Қорақалпоғистон АССР ва Тошкент шаҳрида ҳам ташкил қилинади.

Мактаб-интернатлар ҳозиргача мавжуд бўлганларидан катта фарқ қилади. Синф хоналари махсус жиҳозларни талаб этади. Оддий парталар ўрнига ёғоч кроватлар қўйилади, болалар махсус ёстиқчаларда ярим ётган ҳолда таълим оладилар. Интернат директорлари ва даволаш бўйича директор ўринбосарлари ўз малакаларини ошириб бормоқдалар. Уларнинг бир қисми институтимизда тажриба орттириб маҳоратларига-маҳорат қўшмоқдалар. Бунинг учун илмий муассасамизда барча имкониятлар яратиб берилган.

Н. ШОМАТОВ,
Ўзбекистон травматология ва ортопедия илмий тадқиқот институтининг директори, профессор.

ФАКТЛАР... РАҚАМЛАР...

◆ Совет Иттифоқи халқ хўжалигида ишлаб турган меҳнаткашларнинг 72 проценти олий ва ўрта (тўлиқ ва тўлиқсиз) маълумотли кишилардир.

◆ Мамлакатимизда олий маълумотли 7 миллион 700 минг мутахассис ва ўрта махсус маълумотли 11 миллион 300 минг мутахассис ишлаб турибди.

◆ СССРда вужудга келтирилган доимий мактабгача тарбия муассасаларида 10 миллион бола тарбияланмоқда.

◆ Мамлакатимиздаги ҳунар-техника билим юртлари ва мактабларида салкам 3 миллион йигит-қиз таълим оляпти. СССРда 4270 та техникум ва бошқа ўрта махсус юртлари бўлиб, уларда 4 миллион 500 минг ёш таҳсил кўряпти.

◆ Ҳозир мамлакатда 825 та олий ўқув юрти бор. Уларда 4 миллион 600 мингдан зиёд студент ўқияпти.

◆ Бугунги кунда Ўзбекистондаги тўққиз мингдан ортиқ мактабда 3,5 миллион бола таълим оляпти, 180 мингдан зиёд ўқитувчи меҳнат қиляпти.

◆ Республикамизнинг ҳар 10 минг аҳолисига умумий таълим мактабларининг 2743 ўқувчиси тўғри келади.

◆ Ўзбекистонда ишлаб турган 173 та ўрта махсус ва 40 та олий ўқув юртида тўрт юз мингдан кўпроқ студент таълим оляпти.

◆ Республикамизда 132 та ҳунар-техника билим юрти ишлаб турибди, ҳозиргача улар 160 касбдаги ярим миллион малакали ишчини етиштириб чиқарди.

◆ Саккизинчи беш йиллик ва тўққизинчи беш йилликнинг ўтган йиллари мобайнида республикада янги мактаблар қуриш ҳамда маъмурий биноларни бўшатиб бериш мавжуд мактабларни кенгайтириш ҳисобига 1947 та янги ўрта мактаб барпо этилди.

◆ Кейинги беш йил мобайнида мактабларга олтмиш мингдан кўпроқ, шу жумладан, қишлоқ жойларига 57 минг ўқитувчи юборилди.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми минерал хомашё базасини кенгайтириш соҳасида кўп йиллар самарали ишлаганлиги ва шахсан ҳисса қўшганлиги учун Ўзбекистон ССР Геология министрлиги марказий лабораториясининг бошлиғи Любовь Филипповна Кальницкаяга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган геолог» фахрий унвонини берди.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Ўзбекистоннинг энергетика ва электрлаштириш системасида кўп йиллар самарали ишлаганлиги, корхоналарнинг ишида юксак ишлаб чиқариш кўрсаткичларига эришганлиги учун Тошкент ГРЭСи ишлаб чиқариш-техника бўлими бошлиғи Вячеслав Александрович Аносовга, Чирчиқ ГЭСи каскадининг бош инженери Равгат Муҳамедович Вахитовга, Тошкент ГРЭСи директорининг капитал қурилиш бўйича ўринбосари Василий Борисович Самойловга, Оржоникидзе ГЭСи каскадининг директори Александр Иванович Троценкога «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган энергетик» фахрий унвонини берди.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми матбуот органларида кўп йиллар самарали ишлаганлиги учун ҳамда туғилган кунига олтмиш йил тўлиши муносабати билан «Партия турмуши» — «Партийная жизнь» журналининг редактори Тўлаган Соатовни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

БИРИНЧИ ҚЎНҒИРОҚ

Орзу манзилларин остонасида
Биринчи қўнғироқ жиринглаб қолди.
Умид гулларимнинг нишонасидан
Ер-кўкка сиғмайин, кўзга ёш олдим.
Чақмоқдай кийиниб олган болажон,
Қадамларинг — шаҳдам, йўл бўлсин
энди!
Бахти ошиб-тошиб ётган бу жаҳон
Сенга атагани мўл бўлсин энди!
Энди сен дунёни, ойни, қуёшни
Қайтадан танийсан, бўлганча ҳайрон.
Бу қадим, меҳнаткаш заминнинг ёши,
Чеккан машаққатин биласан аён.
Оддий карра-карра жадвали каби
Сув ва ёруғликнинг қадрин туясан,
Бу ширин ҳаётга боғланар қалбинг,
Жонкуяр фарзанддай уни суясан!
Ёзув-чизувлардан чиқмайди бошинг,
Қўғирчоқлар қолар четда чанг босиб.
Дафтару қаламдир энди йўлдошинг,
Ўн қайта ўчириб, ўн қайта ёзиб!
Бизлар ҳам ўқувчи бўлганмиз бир пайт,
Муаллим дегани сеҳргар одам,
У айтган ҳар бир сўз ўзгача қудрат,
Ўзга оҳанг билан янграрди ҳар дам.
Ватан ва муҳаббат, дўстлик умрбод
Қондай эзгулигин этар эдик ҳис.
Бир пасда хаёлан чиқариб қанот
Қайдан қаёқларга учар эдик биз!
Зерикиш нимадир, нимадир чарчаш —
Бизларга мутлақо эди бегона.
Энг гўзал умрлар завқига ўхшаш
Истаклар билан биз кирдик дугона!
Ақлимиз чархланиб, саводхон бўлиб,
Хайру хуш деганча кетдик тўрт томон.
Оҳ, бугун мактабим қучоғи тўлиб,
Шўх-шўх эркатойлар измида бу он!
Уларнинг қий-чуви, шовқин-сурони
Қайси бир юракка солмайди ўтлар!
Илк ишонч, эътиқод, ақл имкони,
Илк «она», «нон» сўзи, сайёҳ булутлар...
Содда идрокларни лол этган жумбоқ,
Парта бўёғининг қадрдон ҳиди
Худди кечагидай эсимда бу чоқ,
Эсимда бу суюк гулистон ҳиди...
Оғзидан бол томар мактаб деганда,
Парвозга чоғланган қушчадир қизим,
Учиб-қўниб мактаб борар бу дамда
Қайтадан ўқувчи бўлгандай ўзим!

Ойдин ҲОЖИЕВА.

Совет Ўзбекистони
ПАХТА ШТАБИ
33-73-43
33-76-04

ПАХТА ТЕРИМИ — ЖАНГОВАР ФРОНТ

Республикамиз ҳаётида ҳал қилувчи фурсат келди — пахта йиғим-терими бошланди. 4 миллион 750 минг тонна «оқ олтин» учун қизғин кураш даврига кирдик. Пахта йиғим-терими давлат аҳамиятига эга бўлган сиёсий иш, мамлакатимиздаги қон-қардош халқлар, доно партия, она-Ватан олдидаги муқаддас бурчимиздир. Пахта йиғим-терими қалбида виждони, билагида кучи бор ҳар бир киши учун катта синовдир.

Ҳамма жойда тарозилар қурилди, пахта тозалаш заводлари, тайёрлов пунктларининг дарвозалари катта очилди. Теримчилар, механик-ҳайдовчилар, тележкачилар, шофёрлар — хуллас, қалбида пахта ишқи туғён ураётган қишлоқ меҳнат аҳлининг матонат ва жасоратига, Коммунистик партия ва она-Ватанга бўлган садоқатига тарозиларга қўйилган пахтасининг миқдори ва сифатига, ишининг суръатига қараб баҳо берилади.

Кўпчилик хўжаликларнинг пахтакорлари дастлабки кунлардан бошлабоқ суръат отига қамчи босмоқдалар — кунлик терим графигини ошириб бажармоқдалар, сортга ва уруғлиқ пахта тайёрлашга алоҳида эътибор бермоқдалар. Теримчилар, механик-ҳайдовчилар ўз касбини шарафлаш учун жонбозлик кўрсатиб меҳнат қилмоқдалар. Бугун кечагидан, эртага бугунгидан кўп, юқори сорт пахта териш, уни пешма-пеш пахта тозалаш заводлари, тайёрлов пунктларига жўнатиш учун бошланган умумхалқ социалистик мусобақаси тобора кенг қанот ёймоқда.

Пахтазорлар ҳаммани ўзига чорлаяпти. Пахтамиз ўтган йилдагидан анча эрта пишди. Демак, терим тезкорлик билан давом эттирилмоғи лозим. Ҳамманинг ўрни пахтазорларда бўлмоғи керак. Бир кунда икки-уч кунлик норма бажаришга эришиш муқаддас бурчга айланмоғи зарур. Дефолиация қизғин давом эттирилмоқда. Ҳа демай минглаб «зонгори кема»лар теримга тушади. Бу йил камида 2 ярим миллион тонна дурдонани саранжом-саришталаб бериш кафолатини олган механик ҳайдовчиларимиз бу йил ҳам қаҳрамонлик намуналарини кўрсатиб меҳнат қилишлари лозим. Теримчиларимиз билан механизаторларимиз мусобақаси пахта фронтидаги улкан ғалабамизнинг ҳал қилувчи омили бўлади.

Шу муносабат билан «Совет Ўзбекистони» газета редакцияси Сиз, азиз пахтакорларга, қишлоқда марказий фигура аталмиш механизаторларга, ташкилотчи куч — партия, совет, касаба союз, комсомол ташкилотларига, қаламкашлар — қишлоқ мухбирлари, штатсиз ва жамоатчи активларга мурожаат қилиб, йиғим-теримнинг бориши, пахтани давлатга топшириш, илғор теримчилар, механик-ҳайдовчилар, тележкачилар, шофёрлар ва бошқа касб эгаларининг ибратли ишлари ҳақида ранг-баранг ахборотлар юбориб туришингизни сўрайди. Пахта йиғим-теримининг бориши ҳақидаги материалларни мунтазам равишда қабул қилиб олиш учун редакция ҳузурида махсус пахта фронти жанговар штаби тузилди.

Штабнинг телефон номерлари эмблемада кўрсатилди.

Ҳурматли газетхонлар! Редакцияга ана шу телефонлар орқали ахборотлар юбориб туришингизни сўраймиз.

«Совет Ўзбекистони» газета редакцияси.

СССР Ёзувчилар Союзининг аъзоси, кекса совет адибаси Анна Владимировна Алматинская 91 ёшида вафот этди.

Анна Владимировна АЛМАТИНСКАЯ

А. В. Алматинская ўзининг меҳнат ва ижодий фаолиятини революциядан олдин бошлаган эди. Унинг биринчи шеърлари ва ҳикоялари 1914 йилда матбуотда эълон қилинган.

Улуғ Октябрь социалистик революциясининг дастлабки кунларидан бошлаб А. В. Алматинская қизғин ижтимоий ва адабий фаолият билан шуғулланди. 1919 йилда ёш ёзувчи «РОСТА»нинг мухбири бўлди, саводсизликни тугатиш тўгаракларини ташкил этди. Жамбулда чиқадиган «Кедей-елки» («Эркин камбағал») газетасининг муҳаррири бўлиб ишлади. Кейинчалик А. В. Алматинская Тошкент шаҳар ижроия комитетининг делегати, РКП(б) Марказий Комитети Ўрта Осиё бюросининг хотин-қизлар бўлими қошида мухбир, Тошкент пролетар ёзувчилари ассоциациясининг актив ташкилотчиларидан бири бўлди.

1927 йилда унинг «Асрий зулматлар бағридан» ва «Йўл бўйидаги гиёҳлар» номли китоблари босилиб чиқди. Янги социалистик воқелик адиба бадиий асарларининг асосий тематикасини ташкил этди. У Туркистондаги ўткир синфий жанглар ҳақида, хотин-қизлар озодлиги учун кураш тўғрисида ҳикоя қилиб берди. Бу китоблардан кейин А. В. Алматинская актуал замонавий масалаларга бағишланган бошқа асарларини яратди.

Урушдан сўнгги йилларда А. В. Алматинская Туркистон ўлкаси тарихидан ҳикоя қилувчи катта асар устида иш олиб борди. 1957 йилда «Зулм» эпик полотносининг биринчи китоби нашр этилди. Шундан кейин Туркистон халқларининг революцион-озодлик ҳаракатини ёритишга бағишланган бу асарнинг иккинчи ва учинчи китоблари ҳам босмадан чиқди. Романда революционерлар образи ёрқин тасвирланган. Сўнгги йилларда Анна Владимировна совет мамлакатлари халқларининг қардошларча дўстлигига бағишланган янги романи устида ишлаётган эди.

Анна Владимировна Алматинская жамоат ишларида актив қатнашиб келди. Совет адабиётини ривожлантиришдаги хизматлари учун адиба Меҳнат Қизил байроқ ордени, «Ҳурмат белгиси» ордени, СССР медаллари ҳамда Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиқлари билан мукофотланди.

Анна Владимировна Алматинская ўзининг бутун меҳнат, адабий ва ижтимоий фаолиятини партияга, халққа, социалистик Ватанга, меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашдек олижаноб ишга бағишлади.

Таниқли совет адибаси, ажойиб инсон Анна Владимировна Алматинскаянинг ёрқин хотираси қалбларимизда ҳамиша сақланади.

Ш. Р. Рашидов, Н. М. Матчонов, Н. Ж. Худойбердиев, И. Г. Анисимкин, С. Е. Белоножко, А. Д. Бесчастнов, Й. Р. Қурбонов, В. Г. Ломоносов, М. М. Мусахонов, Т. Н. Осетров, О. У. Салимов, Қ. К. Камолов, Н. М. Маҳмудов, Г. М. Орлов, С. У. Султонова, А. А. Хўжаев, Р. Ҳ. Абдуллаева, Р. Бобожон, С. П. Бородин, Зулфия, Н. Сафаров, А. А. Удалов, Уйғун, Р. Файзий, М. И. Шевердин, К. Яшин, Х. Е. Ёқубжонова.

ИШОНЧ ЁРЛИҚЛАРИ ТОПШИРИЛДИ

Жанубий Вьетнам Республикасининг фавқулодда ва мухтор элчиси Нгуен Ван Тхан 30 август куни Кремлда СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари Ф. А. Сургановга ўзининг ишонч ёрлиғини топширди.

Ишонч ёрлиғини топшириш маросимида Нгуен Ван Тхан билан Ф. А. Сурганов нутқ сўзладилар.

Элчи Вьетнам халқининг олиб бораётган адолатли курашини доимо қўллаб-қувватлаганлиги ва холис ёрдам бераётганлиги учун Совет Иттифоқига миннатдорчилик изҳор қилди.

Ф. А. Сурганов ўзининг жавоб нутқида Совет Иттифоқи, Совет кишилари ҳамиша Жанубий Вьетнам ватанпарварлари билан бирга эканлигини айтди.

Ишонч ёрлиғи топширилиб, нутқлар сўзлангандан кейин Ф. А. Сурганов билан Нгуен Ван Тхан ўртасида самимий, дўстона суҳбат бўлиб ўтди. (ТАСС).

«П Р А В Д А» ГАЗЕТАСИНИНГ редакциясига хат

Ҳурматли ўртоқ редактор!

Академик Сахаровнинг Совет олимининг ор-номусига ва ориятига доғ тушираётган хатти-ҳаракатлари хусусида СССР Фанлар академияси аъзоларининг газетангизда эълон қилинган мактубини ўқиб чиққач, биз мактуб муаллифларининг позициясига тўла равишда қўшилганлигимизни изҳор этишни ўзимизнинг бурчимиз, деб ҳисоблаймиз.

Совет ёзувчилари коммунизмнинг юксак идеаллари учун, тинчлик ва халқлар ўртасида дўстлик бўлиши учун ҳар доим ўз халқи ва Коммунистик партия билан биргаликда курашиб келдилар. Бу кураш мамлакатимиздаги барча бадиий зиёлилар қалбининг амридир. Планетамизнинг сиёсий иқлимида ҳайрли ўзгаришлар бўлаётган ҳозирги тарихий вазиятда бизнинг давлат ва ижтимоий тузумимизга тўҳмат қилаётган, Совет давлатининг тинчликсевар сиёсатига ишончсизлик туғдиришга уринаётган ва аслини олганда ғарбнинг «совуқ уруш» сиёсатини давом эттиришга даъват этаётган Сахаров ва Солженицин сингари кишиларнинг хатти-ҳаракати чуқур нафрат ва қоралаш ҳисларидан бошқа ҳеч қандай ҳис туғдириши мумкин эмас.

Ч. Айтматов, Ю. Бондарев, В. Быков, Р. Ҳамзатов, О. Гончар, Н. Грибачев, С. Залыгин, В. Катаев, А. Кешоков, В. Кожевников, М. Луконин, Г. Марков, И. Мележ, С. Михалков, С. Наровчатов, В. Озеров, Б. Полевой, А. Салынский, С. Сартаков, К. Симонов, С. С. Смирнов, А. Софронов, А. Сурков, М. Стельмах, Н. Тихонов, М. Турсунзода, К. Федин, Н. Федоренко, А. Чаковский, М. Шолохов, С. Щипачев.

ИРРИГАЦИЯ ҚУРИЛИШЛАРИ УЧУН

Қорақалпоғистон АССР ирригация қурилишларига йиғма-темир-бетон конструкция етказиб бераётган Катағар ишлаб чиқариш корхоналари комбинати реконструкция қилина бошланди. Ишлаб турган цехлар кенгайтирилмоқда, юксак унумли машина-ускуналар ўрнатилмоқда.

Реконструкция қилиш тугаллангандан кейин корхонанинг қуввати тўрт баравар кўпаяди.

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

Социалистик Болгарияда уй-жой қурилиши кенг қулоч ёймоқда. Қурилишда янги, замонавий технология кенг қўлланилаётир. Олтинчи беш йилликда мамлакатда 335 минг квартира фойдаланишга топширилади. Суратда: Стара-Загора шаҳрида янги қурилган уй-жойлар.

ТАСС фотохроникаси.

МУЗОКАРАЛАР ТУГАЛЛАНДИ

ҚОҲИРА, 30 август. (ТАСС). Миср Араб Республикаси президенти А. Садат билан Ливия революцион қўмондонлиги кенгашининг раиси М. Каддафий ўртасидаги музокаралар тамомланганлиги натижасида Миср Ливия сиёсий раҳбарлиги Миср ва Ливиядан иборат янги бирлашган араб давлати тузиш тўғрисида қарор чиқарганлиги расмий равишда эълон қилинди. Мисрнинг 50 вакили ва Ливиянинг 50 вакилидан иборат конституцион ассамблея 1 сентябрда тузилади.

БЕЛЬГИЯНИНГ АҲОЛИСИ

БРЮССЕЛЬ. 30 август. (ТАСС). Бельгия аҳолиси 1972 йил 31 декабрда 9 миллион 726 минг 850 кишидан иборат бўлди. Шундан эркаклар 4 миллион 759 минг 930 киши ва хотин-қизлар 4 миллион 966 минг 920 киши. Миллий статистика институти шундай деб хабар берди. Аҳоли сони ўтган бир йил ичида 31 минг 471 киши кўпайди.

ТИНЧЛИКСЕВАР КУЧЛАРНИНГ ЖАҲОН КОНГРЕССИ ОЛДИДАН

ТИНЧЛИК ИШИ МУҚАДДАСДИР

Планетамизнинг юздан ортиқ мамлакатларида тинчликсевар кучларнинг шу йил кузида Москва шаҳрида ўтказиладиган Жаҳон конгрессига актив суратда тайёргарлик ишлари олиб борилмоқда. Қирқдан ортиқ мамлакатда миллий тайёргарлик комитетларининг раҳбарлигида ҳозирлик кўрилмоқда. Тинчликсевар кучларнинг Москва анжуманига тайёргарлик кескинлик юмшаётган ҳамда тинчлик иши муваффақият қозонаётган вазиятда ўтмоқда. Жаҳон жамоатчилиги Москвада ўтказиладиган Жаҳон конгресси тинчлик ва хавфсизлик муҳитини янада мустаҳкамлаш ва кенгайтиришга ёрдам беради, деб ишонч билдирмоқда.

Тинчликсевар кучларнинг Москвада ўтадиган Жаҳон конгресси бутун дунёдаги аҳволга ижобий таъсир ўтказадиган ғоят муҳим воқеа бўлади, тинчликсевар кучларга яқин йилларга мўлжалланган ўз ҳаракатларини мувофиқлаштириб олишга ёрдам беради, деди ТАСС мухбирига Маутхаузен собиқ маҳбуслари халқаро комитетининг бош секретари Г. Дюрмайер.

У СССРнинг изчил сиёсати туфайли ер юзида тинчликни сақлаш ва мустаҳкамлаш ишида эришилган ижобий натижаларни кўрсатиб ўтди. Бу натижаларга эришишда, деб таъкидлади Г. Дюрмайер, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев катта шахсий ҳисса қўшди.

Биз, тинчликсевар кучларнинг Жаҳон конгрессига жуда катта аҳамият бермоқдамиз, деб уқтириб ўтди ТАСС мухбири билан суҳбатда тинчликни ҳимоя қилиш Умумпольша комитети президиумининг секретари Г. Соколовский, конгресс шундай бир пайтда чақирилмоқдаки, бу пайтда Совет Иттифоқи ва социалистик ҳамдўстлик мамлакатларининг сиёсати туфайли жаҳонда халқаро кескинликнинг юмшаш, мамлакатлар ўртасида сифат жиҳатидан бутунлай янги муносабатлар қарор топиш тенденцияси аниқ намоён бўлди. Ишончимиз комилки, бундай шароитда КПСС XXIV съезди белгилаб берган Тинчлик программаси Москва конгресси қатнашчилари томонидан тамомила маъқулланади.

Шу йил октябрида ўтказиладиган тинчликсевар кучларнинг Жаҳон конгресси ўз аҳамияти ва олдига қўйган вазифаларига кўра ҳозирги халқаро вазиятда катта аҳамиятга молик воқеа бўлиши лозим, деб таъкидлади ТАСС мухбири билан қилган суҳбатида тинчлик ва халқаро суверенитети Куба ҳаракатининг бош секретари, конгресс миллий тайёргарлик комитетининг секретари Сантьяго Фрайле. Венесуэла тинчликсевар кучларнинг анжуманини Москвада ўтказиш ғоясини тўла қўллаб-қувватлайди ва ишонч билдирадики, конгресс қарорлари Латин Америкаси мамлакатлари халқларининг тинчлик ва миллий мустақиллик учун олиб бораётган курашида стимул бўлиб хизмат қилади, деб уқтириб ўтилади Венесуэланинг тинчликсевар кучлар Жаҳон конгрессида қатнашишига тайёргарлик комитети баёнотида.

Тинчликсевар кучларнинг шу йил кузда Москвада социализмнинг тинч йўлдан олға бориши вазиятида ўтадиган Жаҳон конгресси инсоният ҳаётида, халқларнинг халқаро кескинликни юмшатиш, ҳамкорлик ва хавфсизлик учун олиб бораётган олижаноб курашида ғоят муҳим воқеа бўлади, деди Болгария Халқ Республикаси Давлат кенгаши Раисининг биринчи ўринбосари, Болгария деҳқончилик халқ иттифоқининг секретари, Ватан фронти миллий кенгашининг Раиси Георгий Трайков ТАСС мухбири билан суҳбатди. Халқаро вазиятни юмшатишга, планетамизда сиёсий иқлимнинг яхшиланишига кўмаклашувчи жаҳондаги ижобий жараёнлар социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари ўтказаётган изчил, конструктив ва чуқур принципиал сиёсатнинг ва аввало КПСС XXIV съезди қабул қилган Тинчлик программасининг изчил ва реалистик йўсинда амалга оширaётганлигининг самарасидир.

Тараққийпарвар чет эл матбуоти Москвада ўтказиладиган анжуманга тобора катта эътибор бермоқда. Газеталар турли мамлакатларда конгрессга тайёргарликнинг бориши тўғрисида гапириб, унинг иши тинчликни мустаҳкамлаш йўлида муҳим босқич бўлиб қолади, деб қатъий ишонч билдирмоқда.

Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитетининг органи «Нойес дойчланд» газетаси ўзининг бош мақоласида бундай деб ёзади: тинчликсевар кучларнинг Москва анжумани инсониятнинг олий идеаллари учун курашаётган миллион-миллион кишилар сафини янада маҳкамроқ жипслаштиради.

«Берлинер цайтунг» газетаси барча жамоатчилик кучларини мустаҳкам тинчлик учун курашга сафарбар қилиш зарурлигини кўрсатиб, Москва конгресси ана шу мақсадга эришиш учун катта имкониятларни яратади, деб таъкидламоқда.

Польша касаба союзларининг органи «Глос праци» газетаси қуйидагиларни ёзади: Москвада октябрь ойида ўтадиган конгрессга кенг тайёргарлик кўрилаётганлиги, шунингдек конгресс ғояларини халқлар актив равишда қўллаб-қувватлаётганлиги бу конгресс кескинликни юмшатиш жараёнларини ҳамда давлатларнинг тинч-тотув яшашини янада ривожлантириш учун жуда катта аҳамиятга эга бўлишидан далолат беради.

МУСТАҚИЛ МАЛАЙЗИЯ

1957 йилнинг 31 августида жануби-шарқий Осиёнинг сиёсий картасида яна бир янги мустақил давлат — Малайзия пайдо бўлган эди.

Мустамлака ўтмишдан унга ажнабий капиталга қарам бўлган экономика, айрим районлар тараққиётининг нотекислиги, миллий адоват мерос бўлиб қолган эди.

Ўтган 16 йил мобайнида ана шу оғир оқибатларни тугатиш йўлида кўп иш қилинди. Ҳозир Малайзия ҳукумати мамлакатни океан нариёғидаги монополияларнинг аграр-хом ашё қўшимчасидан саноат жиҳатидан ривожланган давлатга айлантириш йўлини ўтказиб келмоқда.

Малайзия ташқи сиёсатда тинч-тотув яшаш принципларини қўллаб-қувватламоқда. Жануби-шарқий Осиёни «тинчлик ва бетарафлик зонаси»га айлантириш ташаббуси билан майдонга чиқди. Яқинда у АЗПАК ҳарбий-сиёсий гуруҳи составидан чиқди. Малайзия блокларга қўшилмаган давлатлар ҳаракатида ҳам актив қатнашмоқда.

Бетарафлик концепциясига мувофиқ мамлакат раҳбарлари социалистик мамлакатлар билан ҳар томонлама алоқаларни ривожлантириш йўлини тутмоқдалар. Бу йил Малайзия ГДР, ВДР, КХДР билан дипломатия муносабатларини ўрнатди, деярли барча социализм мамлакатларидан савдо делегацияларини қабул қилиб, уларга ҳам ўз делегацияларини юборди.

Совет Иттифоқи билан Малайзия ўртасидаги дўстона муносабатлар мустаҳкамланиб, кенгайиб бормоқда. Бош министр Тун Абдул Раззоқнинг ўтган йил октябрь ойида СССРга қилган расмий визити бунинг ёрқин далили бўлиши мумкин. Ўшанда Москвада иқтисодий ва техникавий ҳамкорлик тўғрисидаги битим ҳамда илмий ва маданий ҳамкорлик ҳақидаги битим имзоланди. Совет гидрологлари ва геодезиячилари ҳозирги вақтда Паханг штатидаги Тембелинг дарёсида қидирув ишларини олиб бормоқдалар. Бу ерда йирик электр станциясини қуриш режалаштирилмоқда. Бир-бирларига ёшлар, илмий ходимлар, спорт делегацияларини юбориб туриш, виставкалар ташкил қилиш, бадиий коллективлар юбориш кенгайиб бормоқда.

Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатлар билан ҳар томонлама ҳамкорликнинг мустаҳкамланиши ёш давлатга мустамлакачилик ўтмиши меросини узил-кесил тугатишга ёрдам беради. Малайзия халқининг бундан буён ҳам тараққиёт йўлидан боришига кўмаклашади. Малайзия халқи ўз мустақиллигининг ўн олтинчи йилида «Бина Малайзия», яъни «Малайзияни қурамиз» сўзларини шиор қилиб олди.

телетайп лентасидан

◆ **ПРАГА.** Чехословакия Компартияси Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, ЧССР ҳукуматининг раиси Л. Штроугал СССРга қилган амалий визитини тугаллаб, Прагага қайтди. Чехословакия Компартияси Марказий Комитети Президиуми аъзолигига кандидат, ЧССР ҳукумати раисининг ўринбосари В. Гулга ҳам у билан бирга қайтиб келди.

◆ **ПЕКИН.** Вьетнам Меҳнаткашлар партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари Ле Зуан ва Вьетнам Меҳнаткашлар партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси Хоанг Ван Хоан Москвадан ватанига қайта туриб, бу ерга келди.

◆ **ГАВАНА.** Пинос оролининг маъмурий маркази Нуэва — Херона шаҳрида Кубадаги энг йирик ўқув юрти — Гавана университетининг филиали очилди. Бу ўқув юрти экономистлар, ўқитувчилар, шунингдек қишлоқ хўжалик мутахассислари тайёрлайди.

◆ **БЕРЛИН,** Карл-Маркс — Штатдаги олий техника мактабида ана шу олий ўқув юрти фаолиятининг 20-йиллигига бағишланган илмий конференция иш бошлади. Конференцияда ГДР олимлари билан бир қаторда Болгария, Венгрия, Польша, Совет Иттифоқи ва Чехословакиядан келган меҳмонлар иштирок этмоқдалар.

Польша кемаларининг асосий харидори Совет Иттифоқидир. Ўзаро фойдали ҳамкорлик туфайли Польша Халқ Республикаси кемасозлик саноатини кенгайтириш имконига эга бўлаётир. Суратда: В. И. Ленин номидаги Гданьск устахонасида «Владимир Тимофеев» кемаси қурилиши тугалланмоқда.

БТА — ТАСС фотоси.

ПРЕЗИДЕНТ У. КЕККОНЕННИНГ СССРГА ҚИЛАДИГАН ВИЗИТИГА ДОИР

Финляндия Президенти Урхо Калева Кекконен ўзаро келишувга мувофиқ сентябрь ойининг бошларида қисқа муддатли ғайри расмий визит билан Совет Иттифоқига келади. У. Кекконен Ленинградда, шунингдек Ленинград областининг Светагорск целлюлоза—қоғоз комбинатида бўлади. СССР ва Финляндия ҳукуматлари ўртасида тузилган битимга мувофиқ Финляндия фирмалари мазкур комбинатни реконструкция қилишда қатнашмоқдалар.

(ТАСС).

ХКП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

ПЕКИН, 30 август. (ТАСС). X съездда сайланган Хитой Компартияси Марказий Комитетининг пленуми бўлиб ўтди. Мао Цзэ-дун ХКП Марказий Комитетининг раиси, Чжоу Энь-лай, Ван Хун-вэнь, Кан Шэн, Е. Цзянь-Ин, Ли Дэ-шэн Марказий Комитет раисининг ўринбосарлари қилиб сайланди.

Марказий Комитет Сиёсий бюроси аъзолигига Мао Цзэ-дун, Ван Хун-вэнь, Вэй Го-цин, Е. Цзянь-ин, Лю Бо-чэн, Цзян цин, Чжу Дэ, Сюй Ши-ю, Хуа Гофэн, Цзи-Дэн-куй, У Дэ, Ван Дун-син, Чэнь Юн-гуй, Чэнь Си-лянь, Ли Сянь-нянь, Ли Дэ-шэн, Чжан Чунь-цяо, Чжоу Энь-лай, Яо-Вэнь-юань, Кан Шэн, Дун Би-у сайландилар.

Марказий Комитет Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат қилиб: У Гуй-сянь, Су Чжэнь-хуа, Ни Чжи-Фу, Сайфуддин сайландилар.

Марказий Комитет Сиёсий бюроси доимий комитеги аъзолигига Мао Цзэ-дун, Ван Хун-вэнь, Е Цзянь-ин, Чжу Дэ, Ли Дэ-шэн, Чжан Чунь-цяо, Чжоу Энь-лай, Кан Шэн, Дун Би-у сайланди.

Одатдан ташқари иссиқ ҳаво

НЬЮ-ЙОРК, 30 август. (ТАСС). АҚШ шарқий соҳилининг анчагина қисмида август ойининг охирларида ҳаво одатдан ташқари иссиқ келди. Кейинги кунларда Нью-Йорк, Бостон, Вашингтон, Кливлент ва бошқа шаҳарларда ҳавонинг ҳарорати Цельсий бўйича 38 градусга етди. Бу жойларда 1948 йилдан бери об-ҳаво бундай келмаган эди.

Нарх-наво ошиб бормоқда

ҒАРБИЙ БЕРЛИН, 30 август. (ТАСС). Озиқ-овқат молларининг нархи Ғарбий Берлинда ўтган йилдагига нисбатан ўрта ҳисобда 20 процент ошди.

ЎЛКАМИЗ НОЗ-НЕЪМАТЛАРИ

САБЗАВОТ СЕРОБ

Колхозда сабзавот сероб бўлганини далага бориб билдик. Бир-бирига туташ пайкалларда помидор, бодринг, бақлажон, пиёз ва бошқа сабзавотлар қуёшдан нур эмиб, ғарқ пишиб ётибди. Мутал Зияев бошлиқ бригаданинг 18 гектарлик картасида помидор хинадек қизарган. Сабзавоткорларнинг қўли-қўлига тегмайди, яшчик-яшчик помидор териб, машиналарга ортишади.

— Мастура буни қара, ҳосил маржондек тизилган-а! Гўё табиат нозик қўллари билан биттталаб териб қўйгандек, — деди Нури ёнидаги шеригига шода-шода помидорни кўрсатиб.

— Нимасини айтасан, ҳар тупидан челак тўляпти. Ҳалол меҳнатимиз самараси бу, дугонажон!

Бригадада сабзавотнинг кўпгина турларидан мўл ҳосил етиштирилди. Бодринг, помидор, бақлажон сингари экинларнинг ҳосили айниқса сероб бўлди. Уларни йиғиштириб олишда Замира Юсупова, Майсара Фозилова, Назира Йўлдошева, Набира Хўжаметова, Дилором Юсупова сингари меҳнаткашлар пешқадамлик қилишяпти. Бригада даласидан кунда 15—20 тонна помидор, 6—7 тонна бодринг ва бошқа сабзавот маҳсулотлари шаҳарга жўнатилмоқда. Шу кунгача бригада аъзолари шаҳарликлар дастурхонига 650 тонна сабзавот маҳсулотлари армуғон этишди. Даладаги ҳосил чўғини чамалаб кўрган сабзавоткорлар пландаги 1460 тонна ўрнига 2273 тонна маҳсулот тайёрлаш ҳақида қўшимча мажбурият олдилар. Бу мажбурият 1 ноябрга қадар уддаланади.

Бригадада 26 гектар ерга помидор экилган. Гектар бошига 23 тонна ўрнига 30 тонна помидор етиштириш мўлжалланяпти. Ҳар бир теримдан кейин универсалчилардан Кенжа Зияев ва Абдураҳмон Абдуллаевлар қатор ораларини культивация қилишяпти.

Бригадада карам ва пиёз ҳам мўл бўлди. 17 гектар эртаги карамнинг ҳар гектаридан 32 тоннадан ҳосил олинди. Пиёз экилган майдоннинг ҳар гектаридан 30 тоннадан ҳосил кўтарилади. Бригада миришкорлари кечки экинларни парваришлашга ҳам алоҳида эътибор беришмоқда. Эртаги экинлардан бўшаган майдонларга экилган 25 гектар карам барқ уриб ўсаётир. Карам ҳосилдорлиги гектаридан 32 тоннага етказилади.

Қатралар йиғилиб дарё бўлур деганларидек, колхоз бўйича кунига шаҳарликлар дастурхонига 120—140 тоннадан сабзавот маҳсулотлари тортиқ қилинмоқда.

Орджоникидзе районидаги «Правда» колхози аъзолари шу кунгача шаҳарликларга 620 тонна картошка, 3500 тонна сабзавот маҳсулотлари етказиб беришди.

Ҳали далаларда ҳосил сероб. Шунинг учун сабзавоткорлар яна 3 минг тоннадан зиёд помидор, 2600 тонна пиёз олишмоқчи. 60 гектар ердаги бодринг ҳам пишиб етилди. Ҳар терилда бу майдонлардан 100 тоннадан бодринг олинмоқда. Бу эса 580 тонналик мажбурият албатта бажарилишидан дарак бериб турибди. Нуриддин Валиев ва Мутал Зияев бошлиқ бригадалар ҳозирнинг ўзидаёқ бодринг етиштириш планини икки ҳисса бажаришди.

Колхозда етиштирилган мўл-кўл сабзавот ҳосилини йиғиб териб олишда 800—900 киши қатнашяпти. Ҳар бир бригада етарли миқдорда автомашина ва тележкалар билан таъминланган.

Колхознинг консерва цехида ҳам иш қизғин. Бу ерда стандарт бўлмаган маҳсулотлар қайта ишланади. Мавсумда цехда 500 минг дона шартли банка маҳсулот тайёрланади. Ҳозиргача 320 минг шартли банка сабзавот консерваси ҳозирлаб қўйилди. Чунки ёзнинг неъмати қишда кор келишини улар яхши билишади.

Сабзавот йиғиб-териб олиш учун социалистик мусобақа тобора кучайтирилаётир. Мусобақа шартлари ҳар ойда якунланиб, ғолиблар мукофотланади.

Бу оқилона тадбирлар ўз самарасини беряпти. Колхоз шу кунгача 4 минг тоннага яқин сабзавот маҳсулотлари етказиб бериб, шаҳарликлар дастурхонини безади. Соҳибкорлар бу йил 10 минг тонна сабзавот сотиш мажбуриятини олишган. Бу ўтган йилдагидан 1200 тонна, йиллик планда белгилангандан 1100 тонна кўпдир.

Далаларда ҳосил кутилганидан ҳам кўп. Демак, шаҳарликлар дастурхони хилма-хил сабзавот билан янада серфайз, янада тўкин-сочин ва маъмур бўлади. Ҳа, буни қўли қадоқ, бағри кенг, сахий деҳқоннинг саховати деса бўлади.

Ю. ЗИЕДОВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбири.

Суратда: республика «Оқ олтин» кубоги совриндори — «Ўзбекистон беш йиллиги» совхози футбол командаси.

СУД ДАВОМ ЭТМОҚДА...

П. И. Якир ва В. А. Красиннинг айблов ишини кўраётган Москва шаҳар судида судланувчиларни сўроқ қилиш тугади ва гувоҳларни сўраш давом этмоқда.

Совет Иттифоқи тўғрисидаги туҳмат ва уйдирмаларни пропаганда қилиш ва тарқатишда судланувчилар қатнашганлиги, бу кўпорувчилик иши чет эллардаги антисовет ташкилотлар билан, шу жумладан эмигрантларнинг «Халқ — меҳнат иттифоқи» ташкилоти билан ҳамкорликда олиб борилганлиги суд муҳокамасида тасдиқланди.

Красин ўз айбига тўла иқрор бўлиб, совет ижтимоий ва давлат тузумини қоралайдиган ва нуқул туҳматдан иборат бўлган юзга яқин сохта материал менинг ташаббусим ёки иштироким билан тайёрланган, деди. Бу сохта материаллар буржуа матбуотида эълон қилиб турилган, шунингдек Совет Иттифоқи территориясида пинҳоний йўллар билан тарқатилган.

«Бизнинг ишимиз кўпорувчилик қилишдан иборат бўлди, — деди судланувчи. — Жамиятимизга ёт бўлган буржуача қарашларни тарқатишга уриниб, душманлик позициясида турган ҳолда иш олиб бордик. Биз бир ҳовуч кишилардан бошқа ҳеч кимнинг вакили эмас эдик. Биз совет халқининг зиддига ҳаракат қилиб келдик».

Судланувчи Якир ўз айбига иқрор бўлиб, менинг группам кундалик воқеалар хроникаси, деган ном остида пинҳоний равишда чиқариб турган материаллар тўплами биринчи сонидаёқ Советларга қарши туҳмат ёғдириш йўлини тутди. Шунинг учун ҳам уни «Халқ — меҳнат иттифоқи»нинг «Посев» журнали кўчириб босаверди. А. Солженицин «Хроника»ни ҳар доим ўқиб турар эди, деди Якир. «Ташаббускор группа» деб номланган группа қатнашчиси ва кейин Исроилга кетиб қолган Ю. Штейн орқали бу тўплам А. Солженициннинг фикрини олиш учун унга мунтазам равишда юборилиб турар эди. (Ю. Штейн ҳозирги вақтда «Халқ — меҳнат иттифоқи»нинг «Посев» нашриётида малайлик қилиб юрибди).

Суд терговида Якир чет элларда Советларга қарши иш олиб бораётган марказлар билан пинҳоний алоқалар боғлаганлигини, Красин билан бирга шу марказлар билан чет эллардан келган туристлар ва чет эл матбуотининг Москвадаги мухбирлари орқали алоқа қилиб турганлигини айтди.

Буржуа матбуотининг қизиқтирадиган навбатдаги «янгилик» тайёр бўлиши биланоқ, деди Якир, мен дарҳол муайян кишилар билан алоқа боғладим. Прокурорнинг, бу қанақа хабарлар эди, — деган саволига Якир «Совет тузумига қарши қаратилган хабарлар эди», деб жавоб берди.

Прокурор Якирга: «агар сиз Совет Иттифоқи тўғрисида тўғон хабарларни берганингизда бу хабарларни чет элларда босиб чиқаришармиди? — деб савол берди. Якир, босиб чиқаришмасди, деб жавоб қилди. Якирнинг айтишига қараганда, Якир билан Красиннинг материалларини чет элларга юбориб туришда воситачилик қилган чет эл журналистлари орасида Д. Бонавиа («Таймс»), Э. Каретто («Стампа»), Д. Аксельбанк («Ньюсуик») бор эди.

Чет элларга юборилган қалбаки материаллар орасида, деди Якир, Совет Иттифоқида «бошқача фикрда»ги кишиларни психиатрия шифохонасига ётқазиб қўйиш одати ҳам бор, деган хат юборилган эди. Якир бу хат уйдирма эканлигига иқрор бўлди, гарчи мен бу масалада ҳеч бир билимга эга бўлмасам ҳам, лекин менинг дўстларим — буржуа газеталарининг мухбирлари, худди шундай материалларни мендан олиб туришни истар эдилар, деди Якир.

Судда гувоҳлик берган кўзга кўринган психиатр СССР Медицина фанлари академиясининг ҳақиқий аъзоси А. В. Снежневский, совет соғлиқни сақлаш муассасаларида эллик йил ишлаган бўлсам ҳам, аммо соғлом киши психиатрия касалхонасига ётқизилганлигини билмайман, деди.

Судланувчилар Советларга қарши қаратилган материалларни фақат чет эл туристлари орқалигина эмас, шу билан бирга баъзи буржуа газеталарининг Москвадаги мухбирлари орқали пинҳоний равишда тарқатиш учун ҳам олиб турганликлари судда очиб ташланди. Гувоҳ В. В. Рудаков, шундай нашрлардан бирини Ассошейтед Пресс агентлигининг мухбири Р. Ледингтон Якирга ва Красинга бераётганлигини ўз кўзим билан кўрганман, деб таъкидлади.

Гувоҳ В. В. Кожаринов Советларга қарши қаратилган материалларни, жумладан гитлерчиларнинг жазо отрядларида хизмат қилган ватан хоини Авторхановнинг китобини кўпайтиришни Якир ва Красин қандай ташкил қилганликларини айтиб берди.

Гувоҳ аёллардан бири, «Халқ—меҳнат иттифоқи» Якирга ва Красинга юборган пулни Красин хотинининг илтимоси билан сақлаб бериш учун олганлигини ҳикоя қилиб берди.

Прокурорнинг, Совет Иттифоқида қандайдир «оппозиция» ёки буржуа матбуотининг таъбири билан айтганда, «демократик ҳаракат» борлиги тўғрисида Якир ва Красин нималарни айтиши мумкин, деган саволига жавобан Якир бундай деди: «Бизнинг мамлакатимизда бундай ҳаракат йўқ. Унинг программаси ва тактикавий дастурлари бор ,деган гапни ғарбнинг вакиллари Совет Иттифоқида тарқатишган, сўнгра бир қанча чет эл агентликлари, газеталари ва телевизион компаниялари булар СССРда пайдо бўлди, деб даъво қилишди».

«Бунақа программани, деди Якир, «Халқ-меҳнат иттифоқи»нинг раҳбарларидан бири бўлган Гаранин деган бир шахс ишлаб чиққанлиги менга маълум. «Демократик ҳаракат» деган терминнинг ўзи ҳам мана шу эмигрантлар ташкилотида туғилган. Энди буни бизга тўнкаётганликлари иғвodан бошқа нарса эмас. Биз антисовет ташкилотларнинг кўмакчилари бўлиб чиқдик, холос».

Гувоҳлар орасида судланувчиларни қонунга хилоф иш билан шуғулланишга киришганларидан олдин ҳам билган ва таниган кишилар бор. Бу гувоҳлар судга, кейинги йилларда биз уларнинг илмий ишларини ташлаб қўйганликларини, сохта материаллар тўқишга берилиб кетганликларини ва фақат бир нарсага, у ҳам бўлса — шу сохта материалларни чет элларда тезроқ эълон қилдиришга қизиққанликларини кўрдик, дейишди.

Невинномисскда истиқомат қилувчи пенсионер Н. Ф. Пудовкин кунларнинг бирида Москвага келиб, Якирнинг квартирасига тушган. Бу ерда у антисовет характердаги нашрларни, «кундалик воқеалар хроникаси» деб номланган туҳмат маълумотлардан иборат тўпламларни кўрган. Пудовкин судга айтдики, мен Якирга бу ишингни тарк қилгин, деб бир неча марта дўстона маслаҳат бердим. Лекин у менинг маслаҳатимга ҳам, жамоат ва давлат ташкилотларининг огоҳлантиришларига ҳам қулоқ солмади.

Суд давомида академик Сахаровнинг фамилияси бир неча марта тилга олинди. Судланувчилар Советларга қарши пропаганда олиб боришда унинг материалларидан фойдаланиб турганлар.

Суд давом этмоқда.

Е. МАЙОРОВ,
ТАСС мухбири.

футбол

НАВБАТ— „ОЛТИН БОШОҚ"ҚА

«ОҚ ОЛТИН» КУБОГИ СОВХОЗ КОМАНДАСИДА

Қишлоқ футболчиларининг ўйинларини кўрмоқчи бўлсангиз, оққўрғонликлар «Ўзбекистон беш йиллиги» совхозига боришни тавсия қилишади. Мазкур совхоз Тошкент областининг кўп тармоқли хўжаликларидан саналади. Бу ерда бўлган киши физкультура ва спорт ишларига алоҳида эътибор берилаётганлигини кўради. Спортнинг бир қанча турлари билан шуғулланиш учун имкониятлар яратилган. Жумладан, 5 футбол, 7 баскетбол, 8 волейбол майдони мавжуд. Совхознинг спортзали шаҳарликлар ҳавас қилса арзигулик.

Совхоз физкультура инструктори Собир Султонбековнинг кабинетида катта стадион макети бор. Яқин келажакда мухлислар олқиши янграйдиган бу стадион бир йўла 3,5 минг томошабинни бағрига оладиган бўлади. Хўжаликда физкультурачилик ҳаракатини ҳар томонлама кенг ривожлантиришга катта аҳамият берилаётганлигини инструктор хонасидаги қатор совринлар, эсдаликлар ва ёрлиқлардан ҳам билиш мумкин. Бу ерда республика «Пахтакор» жамияти марказий Совети томонидан берилган вимпел осиғлиқ турибди. Унга «Социалистик мусобақада ғолиб чиққан физкультура коллективига» деган сўзлар ёзилган. Бугунги кунда совхозда спорт билан шуғулланаётганлар сафи 400 дан ортиқ ҳисобланади.

Совхоз ишчилари кўпгина спорт турлари қатори футболни жуда ёқтиришади. Хўжалик терма командаси бу йил мухлислар ишончини оқлади. «Оқ олтин» кубоги учун ўтказилган республика қишлоқ футбол командалариаро мусобақада катта муваффақият қозонди. Совхоз футболчилари бундан икки йил бурун мазкур кубок иштиёқида куч синашиб, иккинчи фахрли ўрин билан кифояланишганди. Ўтган йили эса зонал мусобақаларда омадлари юришмай қолди. Аммо, Зокир Курбонов устозлик қилаётган совхоз терма командаси футболчилари бу йил ўз маҳоратларини астойдил ишга сола билдилар.

Футболчилар соврин учун курашда босқичма-босқич ғалабани қўлга кирита боришди. Аввал район биринчилиги учун ўтказилган учрашувларда область мусобақасига йўлланма олишга муяссар бўлдилар. Область биринчилигида ҳам финалгача мағлубиятсиз ўйнаб, ҳал қилувчи учрашувда Юқори Чирчиқ районидаги Свердлов номли колхоз командаси устидан (5:0) ғалаба қозонишди.

Эндиги кураш область ғолиблари билан республика биринчилиги, қолаверса кубокни қўлга киритиш учун эди. Совхоз футболчилари бу сафар ҳам бўш келишмади. Финал мусобақалар Оққўрғон райони марказидаги стадионда ўтказилди. Барча учрашувларни муваффақиятли ўтказиб келган совхоз командасининг галдаги ўйинлари ҳам мухлислар олқишига сабаб бўлди. Совхоз командаси фарғоналик футболчиларни 4:1, бухоролик меҳмонларни 2:0 ҳисобида ютдилар. Ниҳоят биринчиликни таъминловчи сўнгги учрашувда Сурхондарё областининг Жарқўрғон райони коллективи дарвозасига жавобсиз 8 тўп киритиш билан кубокни олиб қолдилар.

«Ўзбекистон беш йиллиги» совхози командаси республика «Оқ олтин» кубоги совриндори бўлди. Команданинг қишлоқ мухлислари ўртасида танилиб қолган Р. Ҳусниддинов, А. Поликарпов, В. Хван, И. Абдураҳмонов, Н. Курбонов, П. Мусахўжаев, Т. Бахарев каби маҳоратли ўйинчилари олдида яна бир масъулиятли учрашув турибди. Энди улар Бутуниттифоқ «Олтин бошоқ» кубоги учун анъанавий мусобақаларда иштирок этадилар. «Олтин бошоқ» соврини учун ўтказиладиган мусобақанинг зонал турнири бугун старт олади. Кубок учун курашда Арманистон, Қозоғистон, Қирғизистон, Тожикистон командалари қатори республикамизнинг «Оқ олтин» кубоги совриндори «Ўзбекистон беш йиллиги» совхози командаси футболчилари ҳам ўз маҳоратларини ишга соладилар. Совхоз футболчиларига совриндорлик учун курашда муваффақият тилаймиз.

Ҳ. НОСИРОВ.

САҲНАДА „РИГОЛЕТТО"

Самарқанд опера ва балет театри ўнинчи мавсумини Ж. Вердининг «Риголетто» операсини қўйиш билан нишонлади. Ижодий коллектив улуғ итальян композитори асарларига биринчи марта мурожаат қилаётгани йўқ. Самарқанд саҳнасида «Трубадур» операси ҳам муваффақият билан қўйилганди.

Операни режиссёр Андрей Сулоним қўйди. Спектаклнинг бадиий безаги ҳам шу кишининг қўлидан чиқди. Бош ролларни театрнинг етакчи актёрлари ижро этишди.

Театр коллективи энди П. И. Чайковскийнинг «Щелкунчик» балетини, ўзбек композитори Матниёз Юсуповнинг «Гулсанам» балетининг, В. Успенский ва Г. Мушелнинг «Фарҳод ва Ширин» операларини қўймоқчи.

(ЎзТАГ).

Редактор М. ҚОРИЕВ.

ЗАНГОРИ ЭКРАНДА

Тошкент телестудиясининг ҳафталик программаси

3 СЕНТЯБРЬ — ДУШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 15.45 — МОСКВА. 15.50 — Янгиликлар. 16.00 — Касб ҳақида ҳикоялар. 16.30 — Ўқув кўрсатуви. 17.10 — «Костёр». 17.40 — Кемерово области — Ватанга рапорт беради. 18.30 — ТОШКЕНТ. 18.35 — Мультфильм. 18.50 — Телефильм. 19.15 — Ахборот. 19.30 — Москвада ўзбек балети. 20.10 — Абу Райҳон Беруний туғилган куннинг 1000 йиллиги олдидан. 20.40 — Ахборот. 21.00 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун кўрсатув ва концерт. 22.00 — «Вақт». 22.30 — Ёзувчилар — пахтакорга. 23.00 — Совет Озарбайжони (телефильм). **ИККИНЧИ ПРОГРАММА.** 18.30 — МОСКВА. Концерт. 19.35 Спорт кўрсатуви. 20.25 — Янги ўқув йили билан. 20.55 — **Гармон** (бадиий фильм). 22.00 — Шаҳримиз гўзаллиги ва озодалиги учун (Тошкент). 22.30 — Эстрада концерти. 23.30 — Мультфильм. **УЧИНЧИ ПРОГРАММА.** 18.30 — **ДУШАНБА КУРСАТУВЛАРИ**

4 СЕНТЯБРЬ — СЕШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА 12.30 — **ТОШКЕНТ. 18.35 — Мультфильм.** 19.05 — Ўқувчилар учун кўрсатув. 19.35 — «Тараққиёт» программаси. 20.05 — Ахборот. 20.20 — Ўн минут музика. 20.30 — Оламда нима гап? 21.00 — Ахборот. 21.20 — Концерт. 22.00 — «Вақт». 22.30 — Қишлоқ хўжалик билимлари телевизион халқ университети. 23.00 — **Совет Эстонияси** (телефильм). **ИККИНЧИ ПРОГРАММА.** 18.30 — МОСКВА. Концерт. 19.30 — Спорт кўрсатуви. 20.00 — Инсон ва қонун. 20.30 — **Риголетто** (опера). 22.00 — Шеърият мухлисларига. Эътибор Охунова (Тошкент). 22.30 — Опереттанинг давоми. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 19.00 — Тошкент янгиликлари. 19.15 — Ҳужжатли фильм. 19.35 — Ўқув кўрсатуви. 20.05 — Беруний ва ҳозирги замон фани. 20.30 — Телефильм. 21.20 — **Қайноқ қалб** (бадиий фильм).

5 СЕНТЯБРЬ — ЧОРШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 12.30 — МОСКВА. 16.55 — ТОШКЕНТ. 17.00 — Абу Райҳон Беруний туғилган кунининг 1000 йиллигига бағишланган тантанали мажлис ва концерт. 20.30 — Пахта терими кундалиги. 20.45 — Ахборот. 21.00 — **Оламга саёҳат.** 22.00 — «Вақт». 22.25 — **Футбол:** СССР — ГФР. **ИККИНЧИ ПРОГРАММА.** 16.45 — МОСКВА. 17.20 — Янгиликлар. 17.30 — Ўқувчилар учун кўрсатув. 18.00 — Телефильм. 18.30 — Концерт. 19.30 — Спорт кўрсатуви. 20.00 — АҚШда Совет цирки. 20.35 — **Мени топ, Леня** (бадиий фильм). 22.00 — ТОШКЕНТ. «Фан» программаси. 22.30 — Карл Либкнехт номли комуна мактабининг собиқ ўқувчилари билан учрашув. **УЧИНЧИ ПРОГРАММА.** 19.00 — Тошкент янгиликлари. 19.15 — Ҳужжатли фильм. 19.35 Ўқув кўрсатуви. 20.00 — Телефильм. 20.35 — **Шамол** (фильм-опера).

6 СЕНТЯБРЬ — ПАЙШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 12.30— МОСКВА. 18.30 — ТОШКЕНТ. 18.35 — «Юлдузча». 19.05 — Мультфильм. 19.15 — «Ёшлик» студияси кўрсатади. 19.45 — Ахборот. 20.00 — Беш йилликнинг ҳал қилувчи учинчи йили. 20.30 — Ёш шоирлар ижоди. 21.00 — Ахборот. 21.20 — Концерт. 22.00 «Вақт». 22.30 — **Хоккей. ИККИНЧИ ПРОГРАММА** — 18.30— МОСКВА. 19.00 — Концерт. 19.25 — Спорт кўрсатуви. 19.55 — Концерт. 20.40 — Ҳужжатли фильм. 22.00 — Тошкент. 22.15 — Врач маслаҳати. 22.30 — **Ажал сиртмоғида** (бадиий фильм). **УЧИНЧИ ПРОГРАММА.** 19.00 — Тошкент янгиликлари. 19.15 — **Руставели изидан** (телефильм). 20.05 — **Бадиий фильм.**

7 СЕНТЯБРЬ — ЖУМА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 12.30 — МОСКВА. 18.30 — ТОШКЕНТ. 18.35 — Мультфильм. 18.45 — «Ёшлик» студияси кўрсатади. 19.25 — Ахборот. 19.40 — Ёзувчи ва замон. 20.10 **Ўзбекистон** (тележурнал). 20.20 — Ўн минут музика. 20.30 Ахборот. 20.50 — Ота-оналар университети. 21.20 — «Ўзбекистон чорвадори» 21.50 — Балет ҳақида. 23.00— **Совет Молдавияси** (телефильм). 24.00—МОСКВА. «Вақт». **ИККИНЧИ ПРОГРАММА.** 11.30 — ТОШКЕНТ Ўқув кўрсатувлари. 18.30 — МОСКВА. 18.55 — Концерт. 19.25 — Спорт кўрсатуви. 19.55 — Ўтмиш киноленталари. 21.10 — Болгария телестудиясининг программаси. **УЧИНЧИ ПРОГРАММА.** 19.00 — Тошкент янгиликлари. 19.15 — **Ватандан узоқда** (бадиий фильм). 20.50 — **Қонли тўй** (телеспектакль).

8 СЕНТЯБРЬ — ШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 9.55 — ТОШКЕНТ. 10.00 — Янгиликлар. 10.10 — Мультфильм. 10.20 — **Телеминиатюралар.** 11.00 — МОСКВА. 11.05 — Янгиликлар. 11.10 — Болалар учун кўрсатув. 11.40 — «Изланиш». 12.30 — Концерт. 13.00 — Мультфильмлар. 13.30 — Совет Тинчлик программаси — амалда. 14.00 — Концерт. 14.45 — «Здоровье». 15.15 — Спорт кўрсатуви. 16.15 — Шоир Расул Гамзатов ижодидан саҳифалар. 16.55 — ТОШКЕНТ. 17.00 — Санъат ғунчалари. 17.35 — Бугун — халқаро журналистлар бирдамлиги куни. 17.50 — Ахборот. 18.05 — Совет кино усталари. Болот Бейшеналиев. 19.20 — Ахборот. 19.40 — Мусиқа жовони. 21.00 — МОСКВА. **Футбол: «СПАРТАК» — «ТОРПЕДО».** 22.45 — «Вақт». 23.15 — Музикали учрашувлар. 23.45 — Ҳужжатли фильм. **ИККИНЧИ ПРОГРАММА.** 11.30 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари. 13.00 — **Давр, олға бос** (бадиий фильмнинг 1-серияси). 16.55 — МОСКВА. **Ҳайвонот оламида.** 18.00 — **Фан ва маданиятимизнинг** муҳим масалалари. 18.30 — Ҳужжатли фильм. 18.50 — Халқ рақс байрами. 19.35 — **Сизнинг адресингиз** (бадиий фильм). 21.00 — ТОШКЕНТ. «Замондас» программаси. 21.50 — Цирк томошалари. 22.30 — **Баландлик** (бадиий фильм). **УЧИНЧИ ПРОГРАММА.** 18.00 — **ДУШАНБА КУРСАТУВЛАРИ.**

9 СЕНТЯБРЬ — ЯКШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 9.25 — ТОШКЕНТ. 9.30 — Янгиликлар. 9.40 — Бугун — Танкчилар куни. 10.00 — Мультфильм. 10.20 — Болалар учун телетеатр. 11.00 — МОСКВА. 11.05 — Янгиликлар. 11.10 — «Будильник». 11.40 — Совет Иттифоқига хизмат қиламан. 12.40 — Бугун Танкчилар куни. Бронетанк қўшинлари маршали А. Х. Бабаджаняннинг чиқиши. 13.00 — Музикали киоска. 13.30 — Спорт кўрсатуви. 14.00 — Санъат усталари концерти. 14.45 — Спектакль. 15.50 — Адабий учрашувлар. Агния Борто. 16.35 — Қишлоқ янгиликлари. 17.35 — ТОШКЕНТ. 17.40 — Мультфильм. 17.50 — «Колокольчик» клуби. 18.25 — Эртага — Бутуниттифоқ телефильмлар фестивали очилади. 18.45 — Ахборот. 19.00 — **Телеминиатюралар** (такрорий кўрсатув). 19.40 — Ахборот. 20.00 — Халқаро панорама (Москва). 20.30 — «ЧАШМА». 22.00 — «Вақт». 22.30 — Пахта терими кундалиги. 22.45 — **Оталар сўзи — ақлнинг кўзи. ИККИНЧИ ПРОГРАММА.** 10.00 — **ТОШКЕНТ.** Ўқув кўрсатуви. 10.30 — Қўғирчоқ фильм. 10.50 — Ҳужжатли фильм. 11.20 — **Давр, олға бос** (бадиий фильмнинг 2-серияси). 17.35 — МОСКВА. Мультфильмлар. 18.05 — Концерт. 18.30 — **Киносаёҳатчилар клуби.** 19.30 — Концерт. 20.00 — Ҳужжатли фильм. 20.30 — **Трибунал** (спектакль). 22.00 Киноэкран янгиликлари. 22.20 — Ҳужжатли фильм. 22.30 — Концерт. 22.35 — Спорт кўрсатуви. **УЧИНЧИ ПРОГРАММА.** 17.35 — **ФРУНЗЕ КУРСАТУВЛАРИ.**

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 9.55 — ТОШКЕНТ. 10.00 — Янгиликлар. 10.10—Мультфильм. 10.20 — **Экран хандаси.** 11.00 — МОСКВА. 11.05—Янгиликлар. 11.10 — «Колокольчик» клуби. 11.35 — «Здоровье». 12.05 — Ҳужжатли фильм. 12.30 — Концерт. 13.00 — Партия сиёсатини ишчилар синфи қўллаб-қувватламоқда. 13.30 — Спорт кўрсатуви. 14.00 — **Букри тойчоқ** (спектакль). 15.20 — Янги ўқув йили билан. СССР олий ва ўрта махсус таълим министри В. Т. Елютиннинг чиқиши. 15.50—Эфирда—«Молодость». 16.30 —Мультфильмлар. 17.15 — ТОШКЕНТ. 17.20 — Биринчи қўнғироқ. 18.00 — Совет Латвияси (телефильм). 19.10 — «ЁШЛИК» студияси кўрсатади. 19.40—Ахборот. 19.55 — Раққоса хиром этганда. 20.20—Ахборот. 20.40 — Қўшиқ ёзувчи шоирлар. Тўроб Тўла. 22.00—«ВАҚТ». 22.30 — Далалардан дараклар. 22.45 — **Еримиз жароҳати** (бадиий фильм). ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00 — ТОШКЕНТ. Мультфильм. 10.30— **Иккинчи синфда икки йил ўтирган Иван Семенов қаётидан уч ярим кун** (бадиий фильм). 11.50 —«Ёшлик» студияси кўрсатади. 12.30 — Ўрта Осиё нефть институтида. 12.40 — **Инсон қаёт экан** (бадиий фильм). 16.45 — Ўқувчилар учун кўрсатув. 17.15—МОСКВА. 18.05 — Адабий баҳс. 18.55 —Цирк чироқлари ёнганда. 19.40— Спорт кўрсатуви. 20.25 — **Терговни билимдон кишилар олиб боради** (телеспектакль). 22.00 — «Физкультура ва спорт». (Тошкент). 22.30 — Концерт. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 18.05 — «ДУШАНБА КЎРСАТУВЛАРИ.

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 1/IX да **Олтин девор.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 1/IX да **Ҳалима,** 2/IX да **Фарғона тонг отгунча,** 3/IX да **Менинг жаннатим.**

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Тақиқланган муҳаббат — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда), «ДРУЖБА», «СПУТНИК», «МОСКВА» (тоқ соатларда).

Комедиантлар — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (11.00, 13.30, 16.00, 18.30, 20.45).

Рам ва Шам (ўзбек тилида — НАВОИЙ номли (10.00, 12.30, 15.00, 17.50, 20.00), «КЎКЧА» (жуфт соатларда).

Бошсиз чавандоз — «САНЪАТ САРОЙИ (11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 20.45), «ЧАЙКА» (10.00, 12.00, 14.00, 16.00, 18.00, 20.00).

Бугиздаги тош — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», «СПУТНИК», «ВОСТОК» (жуфт соатларда), «ЎЗБЕКИСТОН» (10.00, 11.40, 13.20).

Михай ботир (2 серия) — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), ҲАМЗА номли (11.30, 13.00, 14.30, 17.30, 20.30).

Ҳур қизлар — «ЎЗБЕКИСТОН» (15.00, 19.00, 22.30).

Жодугар — «ДРУЖБА» (жуфт соатларда).

Биз бу ерда яшаймиз — «ВОСТОК» (10.00, 14.00, 18.00, 21.45).

ЁЗГИ БИНОДА

Эр-хотиннинг уриши — КИРОВ номли.

Биз шу ерда яшаймиз — «ВОСТОК».

Тақиқланган муҳаббат — «ХИВА».

Бошсиз чавандоз — «ФЕСТИВАЛЬ».

Ови юриб, дови юрмаганлар — «РАКЕТА».

«ЎЗГЛАВМЕТАЛЛОСНАБСБЫТ»НИНГ ТОШКЕНТ КОНТОРАСИ ҳамма корхоналар ва ташкилотларга

1 ОКТЯБРДАН 21 ОКТЯБРГАЧА ИНВЕНТАРИЗАЦИЯ ЎТКАЗИЛИШИНИ БИЛДИРАДИ

Инвентаризация даврида истеъмолчиларга металл маҳсулотлари берилмайди.

БАХТЛИ РАҚАМЛАР

8, 31, 39, 40, 43, 49

30 августда НОВОСИБИРСК шаҳрида ўтказилган «СПОРТЛОТО»нинг навбатдаги тиражида юқоридаги рақамларга ютуқ чиқди.

«СПОРТЛОТО»нинг навбатдаги тиражи 10 сентябрда УЖГОРОД шаҳрида ўтказилади.

Ўзбекистон Ёзувчилар союзи правленияси ва СССР Адабиёт фондининг Ўзбекистон бўлими кекса ёзувчи

Анна Владимировна АЛМАТИНСКАЯнинг

вафот этганлиги муносабати билан марҳуманинг оила аъзолари ва қариндошларига чуқур таъзия билдирадилар.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.029, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26 - ТЕЛЕФОНЛАР Эълонлар — 338142 коммутатор — 330249 дан 330258 гача

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри.

Р. 02645